Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 10	Łódź, Wtorek 12 stycznia 1932 r.	צענטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, ד׳ שבט תרצ״ב	№ 10

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פראנצויזען באשולדיגען די ענגלענדער אז זיי שטיצען די דייטשען געגען פראנקרייך

פאריז, 11 (ספ. טעל.) „האוואס" ברענגט א קורצען קאמוניקאט וועגען ברינינגס ערקלערונג, וואס מען האט איבערגעגעבען דעם ענגלישען אמבאסאדאר אין בערלין.

„אויב די דייטשען וועלען בלייבען ביי דער פאדערונג, צו שטרייכען אלע ענטשעדיגונגען, ערקלערט דער קאמוניקאט, וועט פראנקרייך מוזען רעכנען נאר אויף אייגענע כוחות".

דערמיט ווערט געגעבען אנ׳אנצוהערעניש, אז אויף דער לאזאנער קאנפערענץ, וועט פראנקרייך זיין אפגעזונדערט, אז זי וועט אפילו נישט קאנען רעכנען אויף ענגלאנדס הילף.

די היינטיגע פראנצויזישע פרעסע ווייזט אן, אז ברינינג וואלט זיך נישט געוואגט צוזאמענרופען דעם יאנג-פלאן, ווייל ער וואלט נישט געהאט די פארזיכערונג פון הילף מצד דער ענגלישער רעגירונג. די זעלבע צייטונגען ווייזן אן אויף מאקדאנאלדען, אז ער האט דאס אינספירירט ברינינגען.

לאוואל איילט זיך צו רעקאנסטרואירען די רעגירונג

טארדיע זאל ווערען קריגס-מיניסטער און לאוואל — אויסערן-מיניסטער

פאריז, 11 (ספ. טעל.) פרעמיער לאוואל איז ענערגיש צוגעטרעטען צו רעקאנסטרואירען זיין קאבינעט, נאכ׳ן טויט פון קריגס-מיניסטער און נאך דער דימיסיע פון אויסערן-מיניסטער בריאן.

לאוואל בעמיהט זיך צו געווינען די ראדיקאל-סאציאליסטען און זיי צו פערבעטען אנטיילצונעהמען אין דער רעגירונג.

צו דעם צוועק האט ער געבעטען דעפעשירט קיין ליאן און גערופען הערריאן, ער זאל קומען קיין פאריז אויף א בעראטונג.

הערריא האט געענטפערט, אז ער איז מסכים אונטערצוהאלטען וועגען אריינטריט פון די ראדיקאל-סאציאליסטען אין לאוואלס רעגירונג, נאר אנ׳ענטגילטיגע תשובה וועט ער געבען נאכדעם, ווי זיין פארטיי וועט אננעהמען וועגען דעם א פאזיטיווע שטעלונג.

לאוואל האט היינט אויך קאנפערירט מיט׳ן געוו. מיניסטער טארדיע, וועלכער זאל ווערען קריגס-מיניסטער און לאוואל זאל אויך איבערנעהמען דעם אמט פון אויסערן-מיניסטער אויפ׳ן ארט פון בריאן.

אין א געשפרעך מיט פרעסע-פארשטעהער, האט טארדיע ערקלערט, אז ער איז מסכים מיט דער לאוואלס שטעלונג בנוגע דייטשלאנד.

בריאנס דימיסיע איז נאך נישט פערעפנטליכט און נאך נישט אונטערגעשריבן, דאך האט דער אויסערן-מיניסטעריום בעשטעטיגט די פרעסע מודיע צו זיין, אז בריאן ציהט זיך צוריק פון דער פאליטיק, אויף א געוויסער צייט, צוליב זיין שלעכטען געזונד-צושטאנד.

די אונטערהאנדלונגען צו שאפען א נייע רעגירונג געהען צו שנעל, אזוי, אז דעם 14. יאנואר, וועט דער נייער קאבינעט זיך פארשטעלען אין פארלאמענט.

צו דער איילעניש האט געצוואונגען די ערקלערונג פון דייטשען קאנצלער ברינינג, וועלכער האט, ווי בעוואוסט, געזאגט, אז די דייטשען טרעטען ארויס מיט דער פאדערונג צו אנולירען די מלחמה-חובות. דער דאזיגער ענין פאדערט א קאנצענטרירונג פון די פאליטישע כוחות אין פראנקרייך. די פראנצויזישע פרעסע פאדערט, אז די פראנצויזען זאלען אויפסניי אקופירען דעם ריין-געביט.

מיט אויפריכטיקן טרויער דריקן מיר אויס אונדזער טיפסטן מיטגעפיל דער

פאמיליע שלעזינגער

צוליבן טויט פון אינדזער נישט-פארגעסלעכן פריינד און פאר-וואלטונגס מיטגליד

אברהם שלעזינגער ז״ל

זאל אים די ערד גרינג זיין!

פרעזידיום פון דעם לאדזשער
גרינקלשטיפט פאריין פון „ללורא"

092

שטרענג כשר — בעקאנטמאכונג — שטרענג כשר

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אונזערע געעהרטער קונדשאפט, אז אזוי ווי אונזער גוט-בעקאנטע פירמע האט זיך דורך איהר 10-יעהריגער עגזיסטענץ קונה-שם געווען ביי דער יודישער בעפעלקערונג מיט איהרע שטרענג-כשר׳ע

וואורשט-אויסארבייטונגען און גערויכערטע פליישען

וואס געפינט זיך אונטער דער השגחה פון ר׳ משה סטעמפקאווסקי, האבען מיר געפינען פאר נויטיג צוליב דער פערגרעסערונג פון דער געעהרטער קונדשאפט

צו עפענען היינט, דינסטאג, דעם 12-טען יאנואר 4 א זייגער נאכמיטאג די 7-טע פיליע אויף

9 צעגעלניאנא 9 (רוג ווסכאדניא)

מיר מאכען דערביי אויפמערקזאם די געעהרטע קונדען, אז אונזערע כשר׳ע וואורשט-געשעפטען געפינען זיך נור אויף פאלגענדע אדרעסען און לויט אכט דרויסען:

אונזער צענטראלע איז: קילינסקיעגא 60 טעל. 137-65, קאנטאר און עקספעדיציע פאלעינא 5

פיליעס: פיעטריקאווער 54, טעל. 137-66 : פאלודניאווא 9, טעל. 137-67 : בזשעזשינסקער 25, טעל. 184-77
פיעטריקאווער 114, " 207-79 : זגערזשער 2 (רוג יודישע), " 149-82 : און די נייע פיליע צעגעלניאנא 9

מיר עמפפעהלען זיך ווייטער דער געעהרטער קונדשאפט.
מיט אכטונג

קאאפעראטיווע וואורשטעז-פאבריק פון די 1-טע פעראייניגטע יודישע פליישער אין לאדז

Spółdzielcza Wytwórnia Wędlin Zjedn. Rzeźników Żyd. Sp. s ogr. odp. W Łodzi

הננו מברכים את נשיא הועד יו״ר מו״ה ר׳

שלמה פרידמאן נ״י

בברכת מז״ט אל חתיות בתו היקרה מית

פיליגה יוטא עם הח׳ משה שעניצקי

יתן ד׳ שיאו״ו מזלם כשמש בצהרים.

הועד של ת״ת אלעקסאנדראווסקי 13.

הננו מברכים את נשיא הועד מו״ה ר׳

מאיר צורקעוויטש נ״י

בברכת מז״ט אל חתונת בתו היקרה מית

חוה עם הח׳ דוד קארטאווסקי

ומזלם יאור כשמש.

הועד של ת״ת אלעקסאנדראווסקי 13.   792

מאשיי-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע, ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפיל און כוכארעם לויט מארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אינזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסן פון אונזער איבערא-ווארשעווער צוקערניע

ב. ווינבערג

38 פיעטריקאווער 38

טעל. 143-82

אנ׳ארט צו שלאפען

פאר 1 אדער 2 יונגעלייט

איז אפצוגעבען פון זאפאט. — צו ע פאהרען פיעטריקאווער 33, אויפ׳ן 2. הויף, פארטער

„שיר" זאל פילהארמאניע „שיר"

20 נארוטאוויטשא 20

מעטאל - האנדווערקער - צעך, 4 פאלודניאווא 4

היינט, דינסטאג, דעם 12-טען יאנואר, אווענד קומט פאר

גראנדיעזער קאנצערט

פון „שיר"-כאר

אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. פליווישעס.

סאליסטען פרל. ס. הראפיונעק (סאפראן) און ה׳ ה. קארן (טענאר)

אין פראגראם: זולצער, שוּבערט, מענדעלסאן און אנדערע ווי אויך

יודישע פאלקס-לידער

ביים קלאוויר פרל. ל. לאקס — ביים קלאוויר פרל. ל. לאקס

בילעטען פון 75 גר. אן און פילהארם. קאסע

באמערקונג: די הכנסה איז בעשטימט פאר דער הילפס-קאסע ביים צעך.

„שיר" — „שיר"

כינעזישע רעגירונג אנטלאפן פון פעקין

די כינעזישע ארמעע איז שטארק צושלאגען

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.)) „דייל עקספּרעס" איז מודיע וועגען אנטלויפען פון דער כינעזישער רעגירונג פון פעקין.

די עוואַקואַציע איז געשעהען פלוצלונג און דורכאויס ווייטער. די אַמטען און בענק זענען איבער געטראָגען געוואָרען קיין שאַנכיי. די באַהן-פערבינדונג מיט טשטענזין איז איבערגעריסען.

די פאַקטישע סיבה פון דער עוואַקואַציע איז זעהר כאַראַקטעריסטיש. אין פעקין קומט לעצטענס פאָר אַ צוזאַמענפאָהר פון כינעזישע גענעראַלען, וועלכע האָבען פערלאַנגט פון דער רעגירונג אויסצוצאָהלען הויכע סומען אין דאָלאַרען און אַנדערע קענען דאָס רעכט פון זעלבסטשטענדיג רעגירען מיט די דרום'דיגע פּראָווינצען. דאָס נאָכגעבען די דאָזיגע פאָדערונג, וואָלט געהייסען סאַנקציאָנירען דאָס צוטיילען כינע אויף קליינע מלוכה'לעך. דער פּרעמיער האָט אויף דעם נישט מסכים געווען און טשאַנג-סי-לאַנג האָט געדראָהט די גענעראַלען מיט אַרעסט. די גענעראַלען זענען זיך פונאַנדערגעפאָהרען.

די שפּאַלטונג אין דער כינעזישער אַרמעע, האָט געשטערט די אַקציע צו שטעלען אַ ווידערשטאַנד די יאַפּאַנער און זיי נישט צו לאָזען ווייטער מאַרשירען.

מען דאַרף דעריבער רעכענען, אַז אַ ליאַדע טאָג וועלען די יאַפּאַנער אַריינמאַרשירען קיין פעקין.

די אַנטלויפענדע כינעזישע רעגירונג האָט אַרויסגעלאָזען אַן אויפרוף צו דער בעפעלקערונג מיט דער פאַרזיכערונג, אַז די עוואַקואַציע איז נאָר אַ צייטווייליגע און אַז די רעגירונג וועט צוריקקומען, ווי נאָר, ס'וועט ערלויבען דער מצב פון דער כינעזישער אַרמעע, וועלכע לעבט איצט איבער אַ מאָמענטאַלען קריזיס.

אין ערוואַרטונג אויפ' אורטייל אין „בריסקער" פּראָצעס

וואַרשאָ, 11 (טעלעפאָניש) מיט גרויס שפּאַנונג דערוואַרט מען דעם אורטייל אין „בריסקער" פּראָצעס.

דער ריכטער-קאָמפּלעט איז היינט געווען פערנומען מיט'ן אדורכשטודירען די אַקטען פון פּראָצעס.

אויף מאָרגען, ווי בעוואוסט, איז בעשטימט דער טערמין פון אַרויסטראָגען דעם אורטייל.

די זיצונג וועט זיך אָנהויבען 12 אַ זייגער. דער פאָרזיצער וועט פאָרלעזען דעם אורטייל געגען 11 בעשולדיגטע.

צוגערויבט 5 זל.

זיי וועלען געשטעלט פאַר'ן שטאַנד-געריכט

לעמבערג, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין פּאָפּיעל, לעבען דראָהאָביטש האָבען 2 יונגע פויערים צוגערויבט ביי א פויער 5 זל.

ביידע אָנפאַלער ווערען געשטעלט פאַר'ן שטאַנד-געריכט.

א טראַגישער קרבן פון דער צאָפּאָטער קאַסינאָ

דאַנציג. 11 (ספּ.) אין צאָפּאָט האָט זיך דערשאָסען דער גוטסבעזיצער פון גאַליציען יוזעף שעלעצקי, 42 יאָהר אַלט.

דער זעלבסטמערדער האָט איבערגעלאָזען א בריף אין וועלכען ער שרייבט, אז ער האָט פערשפּילט אין דער צאָפּאָטער קאַסינאָ 120,000 זל. אין משך פון 2 טעג.

א בלוטיגע שלאַכט צווישען קאָמוניסטען און היטלעריסטען

בערלין, 11 (ספּ. טעל.) אין רענסבורג, לעבען האַמבורג איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאַמענשטויס צווישן היטלעריסטען און קאָמוניסטען.

די ערשטע שאָסען האָבען געגעבען די היטלעריסטען און די קאָמוניסטען האָבען געענטפערט מיט אַ שיסעריי. שפּעטער זענען ביידע גרופּען איבערגעגאַנגען צו א געשלעג מיט מעסערס.

1 פּערזאָן איז דער'הרג'עט געוואָרען און 20 פערוואונדעט.

פון 6 פערוואונדעטע, וועלכע מען האָט אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל איז איינער געשטאָרבען.

דעם בלוטיגען צוזאַמענשטויס האָט ליקווידירט די פּאָליציי מיט דער הילף פון גאַז-באָמבעס.

גראַנדיעזער
ספּאָרט-פעסט
וועט פאָרקומען
גאָר בקרוב
פּרטים קומען.

דאַזאָרעס טאָרען נישט בעשטימען די הויך פון זייער אייגענעם עטאַט

וואַרשאָ 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער רעגירונגס-קאָמיסאַר האָט היינט צוגעשיקט א מיטטיילונג צו דער וואַרשאָווער יודישער קהלה, אז די דאָזאָרעס טאָרען נישט בעשטימען די הויך פון זייער אייגענעם עטאַט. עס ווערט אזוי ארום בטל דער בעשלוס פון דער קהלה, אז די דאַזאָרעס זאָלען בעשטימען פאר זיך דעם עטאַט.

אַ געשלעג אין דער וואַרשאָווער יודישער קהלה

וואַרשאָ, 11 (טעלעפאָניש) זונטאָג שפּעט ביינאַכט האָט זיך פערענדיגט די זיצונג פון דער וואַרשאָווער יודישער קהלה.

אויף דער גאַלעריע האָט מען גענומען זינגען די התקוה און דעם אגודה'שען הימן. עס איז דאביי געקומען צו א מורא'דיג געשלעג צווישען ציוניסטען און אגודה, מען האָט זיך געקלאַפּט מיט שטעקענס און געוואָרפען בענקלעך.

די פּאָליציי האָט ליקווידירט דאָס געשלעג, וואָס האָט געבראַכט מעהרערע צובלוטיגטע.

קאָנקורס אויף וואַנט-צייטונגען אין סאָוויעט-רוסלאַנד

דער צענטראַלער פּאַרטיי-אָרגאַן „פּראַוודאַ" האָט דערקלערט אַ קאָנקורס אויף דער אַזוי גערופענער „אונטערשטער פּרעסע", דאָס הייסט אויף וואַנט-צייטונגען, ספּעציעלע פעלד-בלעטער און אַנדערע אויסגאַבע פאַר'ן מאַסען-געפּרויך ביי ספּעציעלע געלעגענהייטען, אַזוינע וואַנט-צייטונגען און אַנדערע אויסגאַבען זענען אין סאָוויעטען-פערבאַנד פערהאַן אין די פילע טויזענדער.

די מיטאַרבייטער זייערע בעשטעהען נישט פון קיין פּראָפעסיאָנעלע שרייבער, נאָר פון קאָרעספּאָנדענטען „פון פאָלק", אַזוי צו זאָגען, אַזוינע דאָרפישע קאָרעספּאָנדענטען, אָדער פאַבריקאַנטען: דאָרפקאָרען זענען דאָ אין די מיליאָנען. צוזאַמען שטעלען אָט די בלעטער און די פאָלקס-מענשען אַרום זיי, מיט זיך פאָר אַ קאָלאָסאַלען כוח, וואָס ווערט גריבט ליך אויסגענוצט פאַר די פּאָליטישע צילען פון דער סאָוויעט-רעגירונג און פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

אויפ'ן רוף פון דער „פּראַוודאַ" צום קאָנקורס, וואָס האָט אַלס ציל אויפצוהויבען די „אונטערשטע פּרעסע", אויף אַ העכערער מדרגה, האָבען שוין געענטפערט טויזענדער דאָרפישע צייטונגען און די רעוועגונג צעוואַקסט זיך אַלץ מעהר.

אויך די יודישע ראָיאָנען, די יודישע צייטונגען און די „אונטערשטע פּרעסע" אין אָט די ראָיאָנען איז נישט געבליבען הינטערשטעליג. זיי האָבען זיך גלייך אָנגעשלאָסען אין קאָנקורס און אָנגעהויבען ממשותדיג צו פערווירקליכען די קאָנקורס-בעדינגונגען אין לעבען. דער מאָסקווער „עמעס" רופט אַלע יודישע ראָיאָנען און טוער אַרום די צייטונגען צו זיין נאָך ענערגישער און אַכטונג געבען, אַז קיין איין יודישע וואַנט-צייטונג, אַפילו די ווייטסטע פּונקטען זאָל נישט אויספעהלען.

די נייע „אוגאָדע" מיט די אוקראַינער

מיניסטער פּיראַצקי וועט וועגען דעם רעדען אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין די פּאָליטישע קרייזען קורסירען קלאַנגען, אַז אין סוף וואָך, זאָל אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע, ביים בעטראַכטען די פּאָזיציעס פון אינערן-מיניסטעריום, אַרויסטרעטען מיט אַ גרויסע רעדע דער מיניסטער פּיראַצקי, וועלכע זאָל אויך ביי דער געלעגענהייט רעדען וועגען מינדערהייטען-פּאָליטיק אין מזרח-גאַליציען, ד. ה. וועגען דער בעציהונג פון דער רעגירונג צו די אוקראַינער.

ווייטער שמועסט מען אויך, אַז עס זאָלען צוריק געענדעט ווערען די פערמאַכטע אוקראַינישע אָרגאַניזאַציעס „לוה" און „פּלאַסט".

די לעמבערגער וואָיעוואָדזטווע האָט בעקומען פון וואַרשאַ אַ גענויען פּלאַן וועגען ווייטערדיגע קאָנפערענצען מיט די אוקראַינער וועגען דער נייער „אוגאָדע".

פראַנצויזישע רעפּרעסיעס געגען דייטשלאַנד נאָך דער ערקלערונג פון קאַנצלער ברינינג

שטימען פון דער פראַנצויזישער און דייטשער פּרעסע

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.) פּרעמיער לאַוואַל האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן פינאַנץ-מיניסטער פלאַנדען וועגען דער ערקלערונג פון דייטשען קאַנצלער, אַז די דייטשען וועלען נישט צאָהלען די ענטשעדיגונג.

דער אינהאַלט פון דער קאָנפערענץ ווערט געהאַלטען בסוד.

„עקאָ" דע פּאַריז" שרייבט, אַז פראַנקרייך קאָן נישט ערלויבען, אַז די דייטשען זאָלען טראַקטירען די אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען, ווי אַלט שטיקלעך פּאַפּיר. פראַנקרייך מוז זיין צוגעגרייט אָנצוווענדען רעפּרעסיעס. קודם כל דאַרף מען אָפּשטעלען די דאָלאַרען-קרעדיטען, וואָס די פראַנצויזישע עמיסיע-באַנק האָט געגעבען די דייטשען.

דער דאָזיגער קרעדיט טאָר נישט בעניי וועדען, אין פעברואַר, ווי עס איז געווען פּראָיעקטירט.

ווייטער דאַרף מען אַרויפלייגען גרויסע צאָלען אויף סחורות, וואָס ווערען אימפּאָרטירט קיין פראַנקרייך פון דייטשלאַנד.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) די ענגלישע ליבעראַלע פּרעסע פערנעהמט אַ גינסטיגע שטעלונג צום קאַנצלער ברינינגס ערקלערונג.

דער סאָציאַליסטישער „דיילי העראַלד" שטעהט דייטליך אויף דער זייט פון דייטשלאַנד, ערקלערענדיג, אַז קאַנצלער ברינינג קאָן זיין זיכער מיט דער אונטערשטיצונג פון די ענגלישע אַרבייטער.

די קאָנסערוואַטיווע צייטונגען האָבען אַן אָפּהאַלטענדע שטעלונג און ווייזען אַרויס אַ פולשטענדיגע רוהיגקייט.

„מאָרנינג פּאָסט" זאָגט זיך אַרויס געגען ברייניגס ערקלערונג און האַלט, אַז דאָס איז נישט דערלאָזבאַר. פראַנקרייך און ענגלאַנד וועלען נישט מסכים זיין אויף אַן איינזייטיגען אָפּזאָגען זיך פון צאָהלען די מלחמה-חובות.

„טיימס" האַלט, אַז קאַנצלער ברינינגס ערקלערונג מאַכט שווער די לאַגע פון דער לאָזאַנער קאָנפערענץ. דאָך, זאָגט די צייטונג, דאַרף מען נישט דע... אויפשוויסטן די קאָנפערענץ.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELOWA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

דר. מ. וואָלפסאָן
האָט זיך איבערגעצויגען
נאַרוטאָוויטשאַ (דזשעלנאַ) 2
טעלעפאָן 128-83
נעמט אָן פון 5 — 7 נאָכמיטאָג

Dr. A. SZMIRGELD
ספּעציאַליסט פון נערוועןקראַנקהייטען
שפּראַכשטערונגען, (שטאַמלען און אנדערע)
היילונג פון שרעק-נערוויקעלטע און שווער-דערציהבאַרע קינדער
ul. SRODMIEJSKA Nr. 27
טעלעפאָן 151-89 פון 5 ביז 7

בעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
פון מאַגיסטער
ב. שאַץ
פּעטריקאָווער 37
פראָנט, 2 שטאָק.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעך און אנד.
מעסיגע פּרייזען.

Doktór
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcową.
Przyjmuje od 8³⁰ do 10³ rano, op 1-ej do 2³⁰ pp od 6 do 8³⁰ w., w niedzielę i święta od 10 pd -ej. Dla pań oddzielne poczekalnia

פערשטארקן די אינטערנאצ. זיכערקייט

דאס איז פוילענס שטרעבונג אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

פאליטישע רעדע פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי אויפ'ן ראוט פון די אויסלענדישע זשורנאליסטען אין ווארשא

ווארשא, 11 (טעלעפאניש). אין גרויסען זאל פון דער „רעסורסא קופיעצקא" איז פארגעקומען א ראוט, וואס איז איינגעארדנט געווארען פון די אויסלענדישע קארעספאנדענטען אין ווארשא. אין ראוט האט זיך בעטייליגט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי. א רייה הויכע בעאמטע פון אויסערן-מיניסטעריום, דער דיפלאמאטישער קארפוס און פארשטעהער פון דער פרעסע. די יידישע פרעסע האט רעפרעזענטירט ה' מאזעס (דירעקטאר פון דער יידישער טעלעגראפען-אגענטור) און זינגער („פארווערטס").

מיניסטער זאלעסקי האט געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע אין וועלכען ער האט צווישען אנדערע אויך גערעדט וועגען דער פארשטעהענדער ענטוואפנונגס קאנפערענץ און האט בעזאגט, אז די פוילישע דעלעגאציע אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ וועט שטרעבען צו פערשטארקען די אינטערנאציאנאלע זיכערקייט און צו מאכען אונמעגליך דאס מיסברויכען מיט'ן געגענזייטיגען צוטרוי פון די פעלקער.

ווייטער האט דער מיניסטער גערעדט וועגען דאנציג און פויליש-סאוויעטישער אנטי-אגרעסיע פאקט".

דאס לעבען פון די יודען אין דרום-אפריקא

לאנדאן, (י.ט.א.) דער בעפולמעכטיגטער פון „ארט-אזע-עמיגדירעקט" ה. ס. יאקאבי, וועלכער האט פערבראכט א לענגערע צייט אין דרום אפריקא, האט איין א געשפרעך מיט י.ט.א.-פארשטעהער אויף פאלגענדען אופן געשילדערט די לאגע פון די דארטיגע יודען:

די יודישע בעפעלקערונג אין דרום אפריקא שטעלט הערכער 80 000 נפשות. די יודען בעטרעפען 4.3 פראצ. פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג. 90 פראצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג וואוינט אין די שטעט. 70 פראצ. יודען זיינען בעשעפטיגט אין האנדעל, 16 פראצ. מיט אינדוסטריע און האנדווערק, 4 פראצ. אין אנדערע פראפעסיעס. דער צושטראם פון נישט יודישער בעפעלקערונג אין די שטעט, וועלכע זוכט א בעשעפטיגונג אין האנדעל און אנדערע פראפעסיעס, האט ארויסגערופען א פערשארפטען קאנקורענץ-קאמף, וואס מאכט אלץ בעדר שווערער דעם קאמף פאר דער עקזיסטענץ. אין דרום-אפריקא הערשט אויך א שווערער ווירטשאפטליכער קריזיס, וואס האט זיך שטארק אפגערופען אויף דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג. נישט קוקענדיג אויף דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע — האט מערענדיגט ה' יאקאבי — האט די אקציע לטובת „ארט-אזע-עמיגדירעקט" געפונען א שטארקען אבקלאנג אין אלע שיכטען פון דרום אפריקאנישען יודענטום. אין יאהאנעסבורג איז געשאפען געווארען א קאמיטעט מיט סער דזשארזש אלבו, ריכטער גרינבערג און הרב לאנדוי בראש וועלכער ענטוויקעלט א לעבהאפטע טעטיגקייט.

א געהיימנישפולער טויט פון א יוד. יונגערמאן אין ווארשא

מארד, אדער זעלבסטמארד

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף נאלעווקי 2 אין היינט ביי-טאג אריינגעלאפען אין טויער א יונגערמאן און באלד דערויף האבען זיך דערהערט עטליכע שיסען און דער יונגערמאן איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט.

די אנגעקומענע פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז דער אומגעקומענער איז דער 22-יעהריגער הערש פייוועל ראזענפארב פון וואלינסקא 13, פון פאך א שניידער. זינט א יאהר איז ער געווען ארבייטסלאז. געוועזען אמאל א קאמוניסט. צום הויז, נאלעווקי 2, איז ער געקומען צופאהרען אויף א דראשקע, אהן א הוט און אהן א פאלטא. מיט א וואך צוריק איז געשטארבען זיין פאטער. אין הויז האט מען געפונען א רעוואלווער.

עס איז פערהאן א חשד אז מען האט דא צו טאן מיט א מארד, עס איז אבער נישט אויסגעשלאסען, אז ראזענפארב האט זיך אליין דערשאסען.

—:O:—

יוליוס ראזענוואלד אויפ'ן טויטען-בעט געשפענדעט 5 מיליאן דאלאר פאר דער יוד. קאלאניזאציע אין רוסלאנד

און נאך גרויסע סומען פאר פילאנטראפישע און קולטורעלע צוועקען

ניו-יארק, 11 (יט"א טעלעגראפיש). דער נאך וואס פערשטארבענער נדבן יוליוס ראזענוואלד, האט אין לעצטען טאג פאר זיין טויט צוגעשריבען צום בעט זיינע פינף קינדער און ארויפגעלייגט אויף זיי א חוב, אויסצופירען אלע זיינע הומאניטארע, פילאנטראפישע פערפליכטונגען. צוו. אנד., אויסצוצאהלען די רעשט 2 מיט א האלבען מיליאן דאלאר אויף דער יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד (ראזענוואלד האט זיך פערפליכטעט פאר דעם צוועק פינף מיליאן דאלאר, א העלפט האט ער שוין געגעבען — די רעד.) 1 מיליאן דאלאר אויף א קינדער-קליניק אין בערלין, א פירטעל מיליאן דאלאר אויף אן אוניווערזיטעט אין ביירוט און נאך א גאנצע רייה שפענדען פאר יודישע און נישט יודישע צוועקען.

קרוינפרינץ פון אביסיניען מיט זיין שוועסטער ווערען אין פאריז פייערליך בעגריסט

רומענישע גרעניץ-וואך דער שאסען 6 יודישע יונגעלייט

ביים אריבערגעהען דעם דניעסטער

בוקארעשט, 11. (יט"א טעלעגראפיש) נאכטען ביים פרובען אריבערגעהען דעם דניעסטער ביים שטעטעל סעראקא, האט די רומענישע גרעניץ-וואך דערשאסען 6 יודישע יונגעלייט אין עלטער פון 18 ביז 20 יאהר.

אין אפיציעלען קאמוניקאט ווערט אנגעגעבען, אז די גרעניץ-וואך האט די יונגעלייט פריהער געווארענט.

דעפ. לאנדוי האט אונטערגענומען אן אויספארשונג. די עלטערען פון די דערשאסענע יונגעלייט ערקלערען, אז זייערע קינדער זענען קיינמאל נישט געווען קיין קאמוניסטען. אין צוזאמענהאנג דערמיט, האט די רעגירונג פעראָרדענט א נייע אויספארשונג.

יודען לעבען איבער פאגראם-שרעק אין רומעניען

בוקארעשט, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש). אין שטעטעל סיטלאוע (ביקאווינע) האבען די יידען איבערגעלעבט פאנישע שרעק אויף א פויערים-פערזאמלונג, האבען די קוזיסטען גערופען אטצוגרעכענען זיך מיט די יודען, אין זאל האבען זיך געפונען עטליכע יודישע זשורנאליסטען, וועלכע זענען פון די כוליגאנעס מערדערליך צישלאגען געווארען. דערנאך איז דער המון ארויס אין דער גאס. די פאליציי האט פעראָרדענט צו שליסען די יודישע געשעפטען. די ארדנונג ווערט אפגעהיטען פון גרויסע מיליטער-אפטיילונגען. די יודישע בעפעלקערונג לעבט אין גרויס שרעק.

דער העלדארף-פראצעס וועט נאך דויערן 3 חדשים

בערלין. (י.ט.א.) ווי עס ווערט מיטגעטיילט, האט דער פארזיצער פון געריכטס-טריבונאל אין העלדארף-פראצעס ערקלערט, אז אויף להבא וועלען די געריכטס-פערהאנדלונגען פארקומען בלויז 3 טעג אין וואך. אזוי ארום וועט דער פראצעס יאר דויערן וואהרשיינליך נישט ווייניגער ווי 3 חדשים.

די דעמאקראטישע פרעסע דריקט אויס אין שארפע ווערטער די אונצופרידענהייט צוליב'ן אפשלעפען די געריכטס פערהאנדלונגען אין העלדארף-פראצעס.

בעראטונג פון „אגודת ישראל"

געווידמעט די אסט-יודען אין דייטשלאנד

בערלין, (יט"א) די טעג איז אין זיגמונדס-האף ביי בערלין פארגעקומען מיט'ן אנטייל פון צאהלרייכע דעלעגאטען א בעראטונג, צונויפגערופען דורך „אגודת ישראל" און דער קרן-התורה-צענטראלע. די בעראטונג איז געווען געווידמעט דער לאגע פון די אסט-יודען אין דייטשלאנד. דער פארזיצער הרב ד"ר שפיצער האט ערקלערט, אז די רעליגיעזע ענטוויקלונג פון די אסט-יודען אין דייטשלאנד איז א לעבענס-פראגע פאר'ן גאנצען רעליגיעזען יודענטום אין דייטשלאנד.

דער פרעזידענט פון דער וועלט-ארגאניזאציע „אגודת ישראל" ה' יעקב ראזענהיים, ד"ר לעא דויטשלענדער האבען בעגריסט דעם הרב ד"ר שפיצער צו זיין 60-יעהריגען געבורטס-טאג. ד"ר דויטשלענדער האט דערביי מיטגעטיילט וועגען דער שאפונג פון א יובילעאום-פונדאציע פון הרב ד"ר שפיצער.

א רייה רעדנער ווי הרב פינדלינג, דער לעהרער אסטע-זעצער א. אנד. האבען רעפערירט וועגען די רעליגיעזע, ווירטשאפטליכע און סאציאלע פראבלעמען פון אסט-יודענטום.

עס זענען געשאפען געווארען 3 קאמיסיעס פאר די בעזונדערע פראגען. נאכדעם האט דאס פלענום אנגענומען א רייה בעשלוסען וועגען רעליגיעזען חנוך, כשרות-פראגען, ארגאניזירונג פון דער אסט-יודישער שול-יוגענד א. אז. וו. עס איז אויך עמטעהלט געווארען צו שאפען א יודישען רעליגיעזען פרעסע-ארגאן.

מאשין-לעבען

ווערן אנגענומען אויסציינייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

בודזשעט-דעבאטן אין דער סיים-קאמיסיע

שארפע קריטיק פון דער אפאזיציע. — דעפ. ראזמארין האט גערעדט וועגען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין די הויך-שולען

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים.

דעפ. טראמפטשינסקי ערקלערט, אז ער וועט אויפ'ן סיים-פלענום זיך פערקלאגען אויפ'ן פארזיצער פון דער קאמיסיע, דעפ. בירקא, פאר וואס ער האט געזאגט, אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קאמיסיע, אז מארשאלעק שווימאלסקי איז בישטא, ווען ער, טראמפטשינסקי האט געבעטען איהם אנרייצורופען, בעת ער האט גערעדט וועגען דירעקטאר פון דער סיים-ביורא דזשאדאש.

דער פארזיצער שטעלט פעסט, אז מארשאלעק שווימאלסקי איז דאן נישט געווען אין סיים און ווייסט צוליב דעם. דעפ. טראמפטשינסקי צו ארדנונג.

מען טרעט דאן צו צו בעטראכטען דעם בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום.

וויצע-מיניסטער בעק רעפערירט וועגען דער ארבייט פון אויסערן-מיניסטעריום, וועגען דער סיבה פון דער צאל-העכערונג און וועגען די אפשפארונגען, וואס זענען געמאכט געווארען.

דעפ. וואלעווסקי (ב.ב.) האט רעפערירט דעם בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום.

אין דער דיסקוסיע האט דער ערשטער גערעדט דעפ. טשאפינסקי (פ.פ.ס.), וועלכער האט אנגעוויזען, אז אין אויסלאנד האט מען א שלעכטע מיינונג וועגען פוילען.

דעפ. אלזשביצקי (אוקראינער) קריטיקירט די פאליטיק בנוגע די אוקראינער.

דעפ. פאלאקעוויטש (ב.ב.) האט געזאגט, אז די אפאזיציע פערשווארצט פוילענ'ס נאמען אין אויסלאנד. מען ווייזט אן אויפ'ן בריסקער פראצעס און מען זאגט, אז דאס איז פוילען.

דעפ. ראזמארין (יודישע קאלא) פאדערט צו מאכען ווייטערדיגע אפשפארונגען און זיך מעהר צו פערנעהמען מיט ווירטשאפטליכע פראגען. ער זאגט אויך, אז די אנטי-יודישע עקסצעסען אין די הויך-שולען, וואס זענען ארגאניזירט געווארען דורך די עגדעקעס, האבען געמאכט... אויסלאנד.

וויצע-מיניסטער בעק ענטפערט אויף אלע מארווארפען, נאר וועגן די אנטי-יודישע עקסצעסען האט ער נישט גערעדט.

דער בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום איז אנגענומען געווארען.

מען איז ווייטער צוגעטרעטען צום בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום. די פ.פ.ס. האבען אין די דעבאטען פון דאזיגען בודזשעט נישט גענומען קיין אנטייל.

דעפ. זאהייקעוויטש (אוקראינער) האט שארף קריטיקירט די בעציהונג צו די ארעסטירטע אוקראינער און האט געבראכט א רייה פאקטען פון מורא-דיגען פייניגען די ארעסטירטע אוקראינער.

אין זיין ענטפער האט דער יוסטיץ-מיניסטער מיכאלאווסקי צוגעזאגט אויסצופארשען די אלע פאקטען.

די דיסקוסיע איז נישט פערענדיגט געווארען.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
12 יאנואר 1932

דייטשלאנד זאגט זיך אפ צו צאהלען

די דייטשע רעגירונג האט נישט געווארט ביז עס וועט זיך צונויפקומען די קאנפערענץ אין לאזאן און וועט געפינען א פאליטישע פארמול פאר דעם אויספיהר, צו וועלכען עס איז געקומען די עקספערטען־קאנפערענץ אין באזעל, ,דהיינו, אז דייטשלאנד איז נישט אימשטאנד צו צאהלען די ענטשעדיגונגען לויט דעם יאנג־פלאן, דער דייטשער קאנצלער ברינינג האט געמאכט פאר דעם ענגלישען באטשאפטער אין בערלין אן ערקלערונג, וועלכע וואלט געהאט דעם עפעקט פון אן אויפגעריסענער באמבע, ווען זי וואלט נישט געווען צוגעגרייט דורך דעם גאנצען גאנג פון די געשעהענישען אין לעצטען יאהר: דייטשלאנד קאן נישט און וועט נישט מעהר צאהלען די ענטשעדיגונגען. דער קאנצלער האט דערמיט פאליטיש און קאנקרעט פארמולירט דאס, וואס עס טראכט און צו וואס עס שטרעבט יעדער איינוואוינער פון דייטשלאנד. ווייל עס איז נישטא אין דייטשלאנד קיין איינציגער מענש, וואס זאל פאזיטיוו ענטפערען אויף דער פראגע פון די דייטשע קריגס־צאהלונגען. נאטירליך זענען די ענטפערען פערשידען לויט די ביוראנסען, אבער אין גרונד גענומען זענען די אין און דיזעלבע: נישט צאהלען!.

לויט די מעלדונגען פון דער פרעסע האט די ערקלערונג פון קאנצלער געמאכט א דערשיטערענדען איינדרוק אין פאריז און אין לאנדאן. דער איינדרוק איז זיכער א געוואלדיגער, אבער מען קאן נישט זאגען, אז די ערקלערונג איז איינגאנצען אן׳אונגעריכטע, אז פסיכאלאגיש איז מען אין די לענדער פון די פערבינדעטע און אפילו אין פראנקרייך נישט געווען צוגעגרייט צו אזא סורפריז מצד דייטשלאנד אויך אין פראנקרייך האבען זיך שוין געלאזט הערען שטימען, אז צו דעם ענין מיט די ענטשעדיגונגען דארף מען מאכען א סוף, אז דאס איז א זאך, וואס וועט אייביג זיין באר א געגענשטאנד פון האנדעל און אונטערהאנדלונגען אהן ממשותדיגע רעזולטאטען, זאל מען אלזא א קוק טון דעם אמת אין די אויגען אריין און מאכען פון דעם פאקטישען מצב די געהעריגע אויספיהרונגען. מיט אזא סענסאציאנעלער און איבעראשענדער מיינונג איז ערשט די טעג ארויסגעטראטען די איינפלוסרייכע צייטונג „דעפעש דע טולוז".

די דערמאנטע צייטונג האלט, אז עס איז צייט צו מאכען אן׳עק. ביז איצט האט פראנקרייך געקעמפט געגען דעם אונאויפהערליכען פערקלענערען פון דייטשען רעפאראציע־חוב. זי האט געקעמפט, האט אבער יעדעסמאל געמוזט נאכגעבען, אבער דאס האט וועניג געווירקט אויף דער עפענטליכער מיינונג פון דייטשלאנד, וואו מען האט זיך שטענדיג פארגעשטעלט פראנקרייך אלס דעם זיגער, וואס וויל אויף קיין האר נישט נאכגעבען פון זיינע פאדערונגען.

היטלער, האט ווייטער אויסגעפיהרט דאס פראנצויזישע בלאט, בויט זיין גאנצע טאקטיק אויף דעם וואס די שווערע עקאנאמישע לאגע פון דייטשלאנד איז א רעזולטאט פון די ענטשעדיגונגס־צאהלונגען. פראנקרייך דארף נעהמען אויף זיך די איניציאטיוו צו ליקווידירען איינגאנצען „דאס טויטע געשעפט", אנשטאט זיך ארומצוהאמפערען וועגען רעדוקציעס און וועגען מאראטאריומס. אזא זשעסט וועט זיין דאס בעסטע מיטעל ארויסצונעהמען דאס געוועהר פון היטלערס האנד. נאך דעם דארף נאטירליך קומען די ליקווידאציע פון די חובות צווישען די פערבינדעטע. לויט דער מיינונג פון דער צייטונג וועלען די פעראייניגטע שטאטען זיין אונצופרידען. אבער זיי וועלען מוזען שלום מאכען מיט דער „וויידהייט פון די פעלקער". וואס בעשטעהט אין אנגעה מען פאר ליב דאס ,וואס איז אונפערמיידליך. דער מאראטאריום, וועלכען עס האט ערטיילט הובער איז אייגענטליך געווען זאנ׳אנהויב אין דער פאזע פון דעם ענין, וואס מוז סוף כל סוף ברענגען צו דער פולשטענדיגער ליקווידאציע פון די ענטשעדיגונגען, און פון די געגענזייטיגע חובות פון די פערבינדעטע. און אויב עס איז שוין אזוי, דאן זאל עס וואס גיכער נעהמען א סוף.

אט דאס איז דער געדאנקענגאנג, וועלכען עס האט ענטוויקעלט די ראדיקאלע פראנצויזישע צייטונג, און אינטערעסאנט איז, אז ארום דעם ארטיקעל פון „דעפעש דע טולוז" האט זיך דערווייל נישט געהאט ענטוויקעלט די ליידענשאפטליכע דיסקוסיע וועלכע מען האט געקאנט ערווארטען.

עס איז קיין ספק נישט: דער עפעקט פון ברינינגס ערקלערונג איז א געוואלדיגער. מען שמועסט וועגען עמפערונג אין די דעצידירענדע פאליטישע ספערען אין אלע אייראפעאישע הויפטשטעט, וועגען רעפרעסיעס, וואס דארפען אנגענומען ווערען געגען דייטשלאנד, וועגען א נייער אקופאציע פון רוהר־געביט, אזוי ווי דאס האט געהאט דורכגעפיהרט (און מיט דעם קלענסטען ערפאלג) פואנקארע, א.א.וו. אבער כאראקטעריסטיש איז אט וואס: אין די דעפעשען, וואס גיבען איבער וועגען דעם איינדרוק פון ברינינגס ערקלערונג אין וואשינגטאן ווערט געזאגט, אז שטאטס־סעקרעטאר סטימסאן האט זיך אפגעזאגט צו געבען דערווייל וועלכע עס איז ערקלערונגען וועגען דעם ענין, אבער אין די מאסגעבענדע ספערען האלט מען, אז דער אפזאג פון דייטשלאנד צו צאהלען די רעפאראציעס וועט מוזען ברענגען דערצו, אז אמעריקא זאל רעזיגנירען פון די חובות, וואס איהר קומט ביי די אייראפעאישע מלוכות. אין אמעריקע שטעלט מען אלזא שוין אוועק די פראגע ניכטערן און זאכליך.

ס׳איז צווייפעלהאפט צי די זאך וועט אזוי באלד ערלעדיגט ווערען איינגאנצען אין הסכם מיט די שטרעבונגען פון דייטשלאנד. מעגליך, אז דערווייל וועט די ערקלערונג זיין נישט מעהר ווי א מאנעוור פאר דער פארשטעהענדער קאנפערענץ אין לאזאן, אבער די אלגעמיינע ענטוויקלונג פון דער רעפאראציע פראגע וועט סוף כל סוף געהן אין דער ריכטונג, ווי עס האט דאס בעוויזען די פערגאנגענע פראנצויזישע צייטונג. ווייל אזוי דיקטירט די פאליטישע און ווירטשאפטליכע לאגיק פון מצב, וואס הערשט איצט אין דער וועלט.

פ. ב.

אלזא, ווענען משפט מען אין ווילנע?

די דריי נייע שווערע אורטיילען געגען יודען

די ווילנער פראצעסען, וואס זענען ענטשטאנען אין רעזולטאט פון די אנטי־יודישע עקסצעסען אין חודש נאוועמבער פ.י. וועלען אינגיכען פערוואנדעלט ווערען אין איין גרויסען „פראצעס", וואס וועט מוזען געשריבען ווערען אין געזעמענפיסלען. דאס ווילנער געריכט האט ווידער פעראורטיילט דריי יודען צו א שווערער שטראף. דהיינו, צו אנדערהאלבען יאהר יעדען. דער סך הכל פון די ווילנער פראצעסען, שטעלט זיך דערווייל פאר אויף פאלגענדען סענסאציאנעלען אופן: פיר יודען האבען בעקומען צו אנדערהאלבען יאהר טורמע, איינער צוויי חדשים ארעסט און איין פאליאק — זיבען טאג ארעסט.

וועגען די וואונדערליכע זאכען, וואס שפילען זיך אפ אין ווילנע, שרייבט אדוו. הארטגלאס אין „ג. ס.":

„פון די אורטיילען איז צו זעהען, אז די יודען האט מען געמשפט פאר געוואלט־טאטען, וואס זענען אויסגעפיהרט געווארען אויפ׳ן באדען פון ראסען־האס (ארט. 122 פון שטראף־קאדעקס) און דעם פאליאק לויט דעם ארטיקעל 262 פון שטראף־קאדעקס פאר שטערען די עפענטליכע רוהע און אז פון די ספראוועס, וואס זענען איבערגעגעבען געווארען צום געריכט, האבען די מאכט־ארגאנען געזאמעלט א גענוגענדען מאטעריאל געגען די יודען און געגען די פאליאקען האבען זיי קיין גענוגענדען מאטעריאל נישט געזאמעלט, ווייל די ספראוועס געגען די פאליאקען ווערען אדער נישט אפגעשיקט אין געריכט, אדער זיי ווערען אפגעשיקט מיט אזא מאטעריאל, אז דאס געריכט מוז זיי בעפרייען.

אויב די געריכטען פעראורטיילען ,האבען זיי דערצו א גענוגענדען רעכטליכען גרונד, אבער וואו זענען די אדמיניסטראטיווע און פראקוראטארישע מאכט־ארגאנען, וואס קאנען אויפזוכען בלויז שולדיגע יודען? צי דען זענען אין נאוועמבער פארגעקומען עקסצעסען געגען פאליאקען און נישט געגען יודען?

די רעגירונג האט פון דער סיים־טריבונע ערקלערט, אז מען שלאגט יודען און אז דערצו וועט געמאכט ווערען א סוף. הייסט עס די אונטערשטע מאכט דעזאוואוירט די רעגירונג? זיי בעווייזען, אז די שלעגער ציהט מען נישט צו צו פעראנטווארטליכקייט און מען בעשטראפט זיי נישט? מען בעשטראפט בלויז די, וואס האבען זיך געוועהרט?

אבער די יודען וועלען זיך נאכאמאל אויך נישט לאזען שלאגען. אויב אבער אויף אזא אופן ווערען רעאליזירט די הבטחות פון מיניסטער פיעראצקי, ווען פאר׳ן געריכט ווערען געשטעלט נישט די שלעגער באר די געשלאגענע ,דאן וועט קיין ארגאניזירטע אדוואקאטען־פערטיידיגונג נישט העלפען. דאס געריכט איז געבונדען מיט דעם בעווייז־מאטעריאל, וועלכען עס שטעלען צו די אדמיניסטראטיווע ארגאנען אונטער דער קאנטראלע פון פראקוראר און מ. דער איניציאטיוו פון בעשולדיגער.

די זאך הערט אויף צו זיין א ריין געריכטליכע און ווערט פערוואנדעלט אין א פאליטישע. נישט די אדוואקאטען זענען מחויב צו נעהמען א ווארט, נאר די יודישע עפענטליכע מיינונג."

רומעניען — דאס איז א ביישפיל

פראפעסאר יארגא דריקט די האנד פון פראפ. קוזא

אדאלף באוואטשיגסקי קאן זיך גארנישט פארסען פאר פרייד און ענטציקונג. דער געגענשטאנד פון זיין התלהבות איז דער בעריהמטער פראפ. קוזא, און זיין „זיבונגס־געגנאכטע" דער רומענישער פרעמיער יארגא. ביי דער ערעפנונג פון רומענישען פארלאמענט האבען געהאלטען רעדעס געגען יודען דער בעריהמטער פאגראמשטשיק, דער שרעקליכער מערדער פון אונצעהליגע קרבנות קארנעלי קאדרעאנו און קוזא. מילא, פאר קאדרעאנו איז דער ארויס טריט אין פארלאמענט געווען א נייעס אבער פאר קוזאן איז דאך דאס קיין נייעס נישט. ער איז שוין הונדערטער מאל ארויסגעטראטען אויף מיטינגען און אין פארלאמענט מיט זיינע גיפטיגע רעדעס געגען די יודען.

געדאכט וואלט זיך, אז ווען דעם ענין האט ער מעהר גארנישט קיין אינטערעסאנטעס צו זאגען, „די אראגאנטע גודלאיטשיקעס פון די זיבעציגיר־גער און בעסאראבישע שטעט, אזעלכע ווי זינגער, דיאמאנט און מאנגער ריפער האבען שוין גערעדט ווארט אויף איהם מיט זייערע צווישענרופען... וואס האט ער נאך געקאנט זאגען אין דער פראגע פון פאנסעמיטיזם, ווען פאר איהם האט שוין גערעדט אנ׳אויטענטישער פאגראמשטשיק קארנעלי קאדרעאנו? און דערוויל האט קוזא געזאגט עפעס פאקטיש נייעס. וואס אזוינס האט ער עס געזאגט, וואס זאל ארויסרופען א סענסאציע? פראפ. קוזא האט געזאגט אפען און דרייסט, אז ער איז אין זיינע אנשויאונגען אויף דער יודען־פראגע א הונדערטפראצענטיגער היטלעראוויטש".

אבער נישט אין דעם איז בעשטאנען די גע וואלדיגע סענסאציע. די סענסאציע איז געווען אט אין וואס: ווען קוזא האט געענדיגט זיין רעדע, איז צו איהם צוגעגאנגען און האט איהם עפענטליך געדריקט די האנד און בעגריסט דער איצטיגער פרעמיער, דער רומענישער געלעהרטער היסטאריקער, פראפ. יארגא. א פראפעסאר האט גראטולירט א פראפעסאר!

דאס איז נאך אויך נישט אלעס. רומעניען איז געווארען דאס לאנד פון אמת׳ען פארטשריט. דאס לאנד, וואס לייכט מיט זיין ביישפיל, דאס לאנד, וואס וועט מיט דער צייט ווערען א מוסטער פאר גאנצער וועלט. אט א שטייגער האט דארט דער קריגס־מיניסטער אנגענומען דעם עהרען פארזיץ פון דער שווארץ־מאהדיגער אנטיסעמיטישער ארגאניזאציע אין זיבענבירגען, „די ברידערשאפט פון קרייץ". און קוזא האט צווישען זיינע אנהענגער און נאענטע מיטהעלפער נישט א ליארע וועמען: די דיינאסטיע און דעם הויף, און איינע פון די טיכטיגסטע מיטארבייטערינס פון פראפ. קוזא איז נישט עמיץ אנדערש ווי פירשטין גהיקא...

מיט איין ווארט: נעהמט אייך אראפ א ביישפיל געהט אין די דרכים פון רומעניען. דאס ליכט, די אמת׳ע אפענבארונג קומט פון נישט ערגעץ אנדערש ווי פון לאנד, וואו פאליטיק מאכען אפענע פאגראם־מערדערס, קרימינעלע העלדען פון פינסטערסטען שניט ווי קאדרעאנו אדג״ל. דער ביישפיל פון קוזאן און יארגא איז נישט אזוי טרעפליך, ווייל אזעלכע שעהנע פראפעסארישע נשמות וואס זאלען זיך איינער אזוי גוט פערשטעהן איינער דעם אנדערן, האבען מיר אומעטום. אין פוילען וואלט דאך אויך א פראפעסאר גלאמבינסקי געדריקט די האנד פון א פראפעסאר ריבארסקי. דער אמת׳ער מוסטער איז קאדרעאנו: ער דארף געלויבט און געקרוינט ווערען, איהם דארף זיך גאנץ אייראפא נעמען פאר א ביישפיל...

באוואטשינסקי איז אין זיין יודען־האס אזוי ראפינירט, דאס טיילמאל דאכט זיך, אז זיין שרייבען איז נישט עפעס אנדערש ווי א חוזק פון זיינע איינגענע אידעען־חברים.

מאקדאנאלד׳ס הבטחות דערוויל בלויז אויפ׳ן פאפיר

די פאליטישע רעזאלוציעס פון דער קאנפערענץ פון ענגלישע ציוניסטען

לאנדאן (יט״א) די 32־טע עהליכע קאנפערענץ פון דער ענגלישער ציוניסטישער פעדעראציע, וואס איז אבגעהאלטען געווארען אין לאנדאן דעם 9־טען און 10־טען יאנואר, האט אנגענומען פאלגענדע פאליטישע רעזאלוציעס:

1) די קאנפערענץ פון דער ציוניסטישער פעדעראציע פון גרויס־בריטאניען און אירלאנד דערמאהנט וועגען בריף פון פרעמיער מיניסטער צום פרעזידענט פון דער יודישער אגענץ פון 13־טען פעברואר 1931, אלס אנ׳אויטאריטאטיווע ערקלערונג בנוגע דער בריטישער פאליטיק אין ארץ־ישראל און דריקט אויס די ערנסטע האפנונג, אז די בעשטימונגען פון דעם דאקומענט וועלען גענומען ווערען אין אכט דורך דער אדמיניסטראציע פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג, וואס איז בעאויפטראגט דורך דעם מאנדאט צו שאפען אזעלכע פאליטישע, אדמיניסטראטיווע און עקאנאמישע בעדינגונגען, וואס זאלען זיכערען די שאפונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

2. די קאנפערענץ האלט פאר איהר חוב צו לענקען די אויפמערקזאמקייט פון דער רעגירונג פון זייער מאיעסטעט דערויף, אז אין פערלויף פון די 11 חדשים, וועלכע זענען פאריבער זינט דער בריף פון פרעמיער־מיניסטער צום פרעזידענט פון דער יודישער אגענץ איז פערעפענטליכט געווארען אז די פאליטיק פון דער א״י אדמיניסטראציע איז אין קיין וועזענטליכען פרט נישט מאדיפיצירט געווארען אין דער ריכטונג, אז זי זאל געבראכט ווערען אין איין קלאנג מיט׳ן ווארטלויט און גייסט פון דעם פרעמיער׳ס ערקלערונג.

3. די קאנפערענץ וויל ספעציעל אנווייזען דער רעגירונג אויף דער שווערער סיטואציע, וואס איז געשאפען געווארען דורך דער ווייטערער בעגרענצונג פון דער יודישער אימיגראציע קיין ארץ־ישראל צוליב דער רעדוקציע פון 1720 סערטיפיקאטען, וואס זענען געפאדערט געווארען דורך דער יודישער אגענץ, ביז 350. דערביי זענען 155 סערטיפיקאטען פערהאלטען געווארען אין רשות פון רעגיר.גגס־אימיגראציע־דעפארטאמענט.

4. די קאנפערענץ דריקט אויס די האפנונג, אז אין אלע שריט, וואס וועלען געמאכט ווערען אין צוזאמענהאנג מיט׳ן פראיעקטירטען „לאנד־ענט־וויקלונגס פלאן", די תביעות פון די יודען צו בעזעצען זיך אויף ערד בעהאנדעלט ווערען לויט׳ן פרינציפ פון גלייכהייט פון יודען און אראבער און עס וועט נעהעריג בעריקזיכטיגט ווערען די קאמפאקטע קאלאניזירונג פון יודען אויף מליכה׳שע ערד־שטחים אין הסכם מיט די בעשטימונגען פון ארט. 6 פון מאנדאט, אז די רעגירונג „וועט ערמינטערן, מיטארבייטענדיג מיט דער יודישער אגענץ די קאמפאקטע יודישע קאלאניזאציע אויף פרייער ערד, וואס איז נישט נויטיג פאר׳ן עפענטליכען געברויך".

5. די קאנפערענץ ווארפט אפ פייערליך די בעשולדיגונגען, אז די יודען האבען בדעה צו פערכאפען די מוזולמענישע הייליגע מקומות אין ארץ־ישראל און ערקלערט די דאזיגע בעשולדיגונגען אלס פולשטענדיג גרונדלאזע.

6. די קאנפערענץ פון בריטישע ציוניסטען דריקט אויס איהר שארפען פראטעסט וועגען דער ערקלערונג, וואס איז אפגעגעבען געווארען אין פארלאמענט דורך דעם קאלאניען־מיניסטער דעם 23־טען סעפטעמבער 1931 אין צוזאמענהאנג מיט דער דימיסיע פון ה׳ גארמאי בעטרעפס פון אמט פון גענעראל־פראקוראר פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג.

די דאזיגע ערקלערונג, וואס בערעכטיגט די דימיסיע פון א באאמטען פון דער ארץ־ישראל־אדמיניסטראציע מיט „די אייגנטימליכע פאליטישע און יאכען־בעדינגונגען אין ארץ־ישראל", איז א דיסקרימינאציע געגען יודען און שטעהט אין בולט׳ער סתירה מיט דער גאנצער קאנצעפציע פון דער יודישער נאציאנאלער חיים אין ארץ־ישראל, ווי אויך מיט די אלטע טראדיציעס פון בריטישען בירגער־גייסט.

די צווייטע „פיאטילעטקע" אויפ׳ן טאג־ארדנונג

די סאוויעט־רעגירונג ארבייט שוין זעהר געשמאק פאר דעם צווייטען פינף־יאהר־פלאן, פאר דער צווייטער „פיאטילעטקע". דאס ווערט בעשטעטיגט פון דעם טאג־ארדנונג, וואס וועט פערהאנדעלט ווערען ביי דער קומענדיגער 17־טער אלפערבאנדישער קאנפערענץ פון דער קאמוניסטישער פארטיי. די דאזיגע קאנפערענץ איז גערופען געווארען אויף דעם 30־טען יאנואר 1932, דורך דעם גענעראל־סעקרעטאר פון דער פארטייס צענטראל־קאמיטעט, י. סטאלין. די קאנפערענץ האט בלויז צוויי פונקטען צו פערהאנדלען: 1) די צווייטע „פיאטילעטקע"; 2) דער בעריכט פון דעם העכסטען ראט פאר פאלקס־ווירטשאפט וועגען דער אינדוסטריעלער ארבייט אין 1931 און וועגען די אויסזיכטען אויף 1932.

דער צווייטער פינף־יאהר פלאן וועט דער עיקר האבען אלס צוועק צו מאביליזירען די כוחות פון לאנד פאר דער אזוי גערופענער לייכטער אינדוסטריע, דאס הייסט פאר יענער, וואס דארף בעזארגען די באלדיגע בעדערפענישען פון די מאסען: קליידונג, שיכווארג, שפייז, וואוינונגען, בעלייכטונג, בעהייצונג, וכדומה, די סאוויעט־רעגירונג וויל דורך דעם נייעם פלאן זעהן צו פערבעסערען די אלגעמיינע לעבענסבעדינגונגען פון דער בעפעלקערונג, וואס זענען נאך אלץ גאנץ שלעכט, הויך דעם האט דער צווייטער פינף־יאהריגער פלאן אלס צוגאב צו דעם ערשטען בדעה דורכצופיהרען דעם געדאנק פון דער קאמוניסטישער פארטיי, לויט וועלכען דער סאוויעטען־פערבאנד זאל אין צעהן יאהר „דעריאגען און אריבעריאגען" די פאדערשטע קאפיטליסטישע לענדער אין אלע פרטים: אינדוסטריעל, טעכניש, קולטורעל, לויט דער פראזע, וואס י. סטאלין האט עס געמעלט בעזונדערס איז אט דער ציל פון ענטשיידענדיגער וויכטיגקייט פאר דער גאנצער עקזיסטענץ פון דעם סאוויעטען־פערבאנד. ער האט דאן זיך אויסגעדריקט: „אדער מיר וועלען דאס דערגרייכען, דעריאגען און איבעריאגען די קאפיטאליסטישע לענדער, אדער מיר וועלען זיין אין דער סכנה אומצוקומען".

אט דאס האב איך געזעהן אין סאוויעט-רוסלאנד

(איינדריסען פון מיין רייזע)

פון בערנאַרד שאָו.

אַלע רייזענדע, וואָס זענען אינטעליגענט גענוג צו האָבען אַ בעגריף אין פּאָליטישע און סאָציאַלע אינסטיטוציעס, און וועלכע האָבען דעם חשק צו בעזוכען די גרויסע הויפּט־שטעט וואו עס זענען נישטאָ קיין „לעידיס און דזשענטעלמען“, זאָלען אַריינלייגען זייער געלט אין די קעשענעס און אוועקלאָזען זיך אויף אַ רייזע קיין רוסלאַנד, מען זאָגט מיר, אַז סעפּטעמבער אָדער אָקטאָבער זענען די בעסטע חדשים פאַר דעם. איך בין געפאָהרען אין יולי; אָבער דאָס איז די הייסטע צייט פון יאָהר ווען די טעאַטערס און אָפּערא הייזער זענען געשלאָסען. עס מאַכט אָבער נישט אויס; וואָרום צו יעדער צייט אין יאָהר איז פערהאַן גענוג אויפרעגונג אין רוסלאַנד וואָס קיין אַנדער לאַנד קען נישט געבען.

אייערע פריינד וועלען אייך געוויס זאָגען, אַז, למען השם, איהר זאָלט נישט טון קיין זאַך וואָס איז נישט איבערלייגט אָדער געפעהרליך. זיי וועלען אייך אויך זאָגען, אַז איהר וועט שטאַרבען פון הונגער; איהר וועט אויפגעגעסען ווערען פון לייז, אַז די „טשעקאַ“ וועט אייך כאַפּען און דערשיסען, אָדער, ווי די רוסען זאָגען, מען וועט אייך „ליקווידירען“; אַז אַלע פרויען, וואָס וועלען זיך געפינען אין אייער געזעלשאַפט, וועלען אייבס און צוויי נאַציאָנאַליזירט ווערען; און אַז איהר וועט נישט זעהן קיין זאַך חוץ דעם וואָס די סאָוויעט־רעגירונג וועט אייך ווייזען; און אַז דאָס וועט זיין פונקט ווי די אַמאָליגע רוסלאַנד, וואָס פּאָטיאָמקין האָט אינסצענירט פאַר יעקאַטערינע דער צווייטער — אין אַנדערע ווערטער, דאָס וועט זיין אַ טעאַטער פאָרשטעלונג. אָבער פונדעסטוועגען ראָט איך אייך, אַז נישט געקוקט אויף די אַלע וואָרנונגען זאָלט איהר דאָך פאָהרען קיין רוסלאַנד. איהר קענט זיך אויסקלייבען וועלכען וועג איהר ווילט: איהר קענט פאָהרען דורך בריסעל, בערלין, וואַרשאַ, אָדער מאָסקווע. איך בין געפאָהרען מיט דעם דאָזיגען וועג. מען קען אויך פאָהרען מיט׳ן ים קיין לעניגראַד אויף רוסישע שיפען, וואו מען זאָגט מיר אַז די שפּייזען זענען גוט און אַז מען איז אַרומגערינגעלט מיט אַלע בעקוועמליכקייטען. אויב איהר האָט חשק, קענט איהר אויך פליהען פון בערלין אין מאָסקווע. איך בין געפאָהרען מיט דער באַהן און בין געשלאָפען דריי נעכט אין וואַגאָן. אויף דער רוסישער זייט האָב איך בעצאָהלט אַ דאָפּעלטען רייזע־פרייז כדי צו קריגען אַ בעזונדערען שלאָף־אָרט פאַר מיר.

ביי דער גרעניץ געהט איהר דורך אַ טויער, וואָס טראָגט אַן אויפשריפט: „קאָמוניזם וועט מאַכען אַ סוף צו אַלע גרעניצען“. דערוויל, אָבער, דערמאָנט אייך דער דאָזיגער טויער, אַז איהר דאַרפט האָבען גרייט אייער פּאַספּאָרט. דערנאָך זייט איהר אין רוסלאַנד, גרייט פאַר דעם ערגסטען.

ס׳איז נישט אַזוי שרעקליך. ס׳איז אַן אונטערשייד צווישען דער ענגלישער צייט־רעכנונג און דער רוסישער אין צוויי שטונדען. איהר דאַרפט זיך אָבער נישט אײַלען. דער מאָסקווער צוג וועט זיך אַזוי גיך נישט ריהרען. מען אונטערזוכט אייער באַגאַזש. איהר טאָרט נישט האָבען ביי זיך מעהר ווי 150 דאָלאַר, אָדער 30 פונט. איהר קענט דאָס אויסבייטען אויף רוסישע רובעלס און קריגען צעהן רובעל פאַר׳ן ענגלישען פונט, אָדער צוויי רובעל פאַר אַ דאָלאַר. איהר וועט אָבער אינגיכען אויסגעפינען, אַז אַמעריקאַנער דאָלאַרס אָדער ענגלישע פונטען זענען פונקט אַזוי אָנגעלייגט ווי רוסישע רובעלס; און עס זענען אַפילו פערהאַנען פּריוואַטע סוחרים וואָס וועלען גיכער זיין אַ בעלן אויף אַמעריקאַנער און ענגליש געלט ווי אויף רוסישע רובעלס.

בין נישט לאַנג צוריק איז געווען אַ געזעץ, אַז איהר טאָרט נישט אויסגעבען מעהר ווי צעהן רובעל אַ טאָג אַזוי לאַנג ווי איהר געפינט זיך אין רוסלאַנד. אָט דער קורצזיכטיגער געזעץ איז לעצטענס אָפּגעשאַפט געוואָרען. אויפ׳ן וואָקזאַל קענט איהר אַריינגעהען אין בופעט און קריגען אַ צובייס. מיידלעך סערווירען אייך. זיי קוקען אויס זעהר שעהן אין זייערע ציכטיגע, ווייסע קליידער, אייך אינטריגירט אָבער דאָס אייגענאַרטיג־בייזע, וואָס מערקט זיך אין זייער בעציהונג, ווי אויך אין דער בעציהונג פון אַלע אַנדערע אָנגעשטעלטע, אָנהויבענדיג פון דעם געוועהנליכען פּאָרטיער ביז דעם באַנקיר וואָס בייט אייער געלד. זיי זענען אַלע העפליך, גרייט אייך צו העלפען. זייערע מאַניערען זענען אָנגענעהם און פריינטליך. די צערעמאָניען זיך אָבער נישט מיט אייך און ווילען נישט אַז איהר זאָלט זיך צערעמאָניען מיט זיי. זיי בעטראַכטען אייך צייטענווייז מיט אַ שמייכעל — ווען איהר זייט אַ רייכער אויסלענדער. און אויב איהר זייט אַן אָרימער, זייט איהר ביי זיי ווילקאָמען ווי איינער פון די קרבנות פון דעם שרעקליכען קאַפּיטאַליזם.

אַזוי ווי מיר האָבען געהאַט גענוג צייט, האָבען מיר געכאַפּט אַ שפּאַציר דורך דעם דאָרף. אין וועלכען אונזער צוג האָט זיך אָפּגעשטעלט. אַ רוסישער דאָרף איז אַזוי שרעקליך. אַז די קאָמוניסטען האַנדלען גאַנץ ריכטיג ווען זיי פערברענען איהם אַזוי גיך ווי זיי גיט זיך איהם אין צו בעוועגען די פויערים אַנצושליסען זיך אין אַ קאָלעקטיווער פאַרם און פיהרען אַ מענשליך לעבען. די ענגלענדער, וואָס זענען אַזוי צוגעוואוינט צו דער שעהנקייט פון זייערע אייגענע דערפער, וואָלטען זיכער נישט געוואוסט אַזוי לאַנג, די רוסישע הייזער אין די דערפער זעהען אויס ווי קאָנורעס פאַר הינט. אויב איהר זייט אַנשטענדיג אָנגעטון, וועט דער באַלעבאָס פון הויז בויגען זיך פאַר אייך, אָנכאַפּען אייער האַנט און צוטראָגען זי צו דער באָרד, וועלענדיג קושען אייער האַנט. עס קען זיין, אַז אָט דער סאָרט פויער איז אפשר אַ מעהר אָנגענעמער מענש ווי דער אַגריקולטורעלער מעכאַניק, וועלכער אַרבייט אויף די קאָלעקטיווע פאַרמעס; איהר וועט אָבער, פון דעסטוועגען, געבען רעכט די רוסישע קאָמוניסטען, וואָס פערברענען זיין קאָנורע און צווינגען איהם צו פיהרען אַ לעבען ווי אַ מענש.

אין דער צייט, וואָס מיר זענען געשטאַנען און געוואַרט, איז אָנגעקומען אַ פראַכט־וואַגאָן, וועלכע מיידלעך האָבען אַרונטערגעטאַנצט מיט אַזאַ לייכטקייט און גראַציע, אַז דער בעריהמטער באַלעטמייסטער דיאַגילעוו וואָלט געווען גוואַלדיג הנאה געהאַט. דערנאָך האָט דער צוג אונז גענומען קיין מאָסקווע. מאָסקווע איז אַן אמתע רוסישע שטאָט. לענינגראַד, וועלכע ווערט פון קאָמוניסטישע פיהרער אָנגערופען אַמאָל אויך „פּעטערסבורג“ ווען זיי פערגעסען זייערע גוטע געזעלשאַפטס־מאַניערען קוקט אויס ווי זי וואָלט געבויט געוואָרען אין דער צייט פון לואיס דעם 14־טען. מאָסקווע איז אָבער אַ שטאָט, וואָס איז געבויט געוואָרען פון רוסען און פאַר רוסען. די שטאָט איז זעהר געדיכט בעפעלקערט, אַ טראַמוויי וואָס האָט פּלאַץ פאַר 25 מענשען, פיהרט צום ווינציגסטען 50. אויך אין די הייזער מערקט זיך אַ גרויסע ענגשאַפט. מען קען נישט האָבען קיין פּריוואַטקייט און אָפּגעזונדערטקייט אין מאָסקווע. מען זעהט אויך נישט קיין לוקסוס אין דער שטאָט. סטאַלין, דער אויבער־הערשער פון רוסלאַנד, וואוינט מיט זיין פאַמיליע אין דריי צימערן.

דאָס האָט זיך אָבער נישט אָפּגערופען אויף מיר. איך בין איינגעשטאַנען אין מאָסקווע, ווי אויך אין לענינגראַד, אין רייכע האָטעלען, וואו די צימערן זענען געווען בעקוועם, גרויס, און וואו עס האָט קיין זאַך נישט געפעהלט, דעם רייכען טוריסט פון אויסלאַנד פעהלט גאָרנישט אין רוסלאַנד. ער דאַרף זיך אויך נישט זאָרגען וועגען בייטען געלט אָבער קרעדיט. איהר קענט געהן געקליידעט ווי אייך ווילט זיך. אין דעם זאַל פון די דוואַריאַנעס, וואו מען האָט געפּייערט מיין 75־טען געבורטסטאָג, איז איינער פון די רעדנער געווען אָנגעטון אין אַ ברוין העמד, אַריינגעשטעקט אין די הויזען. און דער פאָרזיצער האָט געטראָגען אַ שוואַרצען, שוואַרצען, לעדערנעם מאַנטעל, מיט אַ היטעל, ווי. גאַרדאָן סעלפרידזש איז געגאַנגען אין דער אָפּערע, דענקענדיג אַז ער דאַרף זיך אויספּוצען צו דער געלעגענהייט; האָבען די זינגער געהאַלטען אין איין קוקען אויף איהם. שעהנע קליידער קאָסטען צו טייער אין רוסלאַנד אַז מען זאָל זיי זיך קענען פערגינען.

איך האָב בעזוכט אַ געריכט־הויז, וואו דער ריכטער איז געווען אַ פרוי. איך האָב בעטראַכט מיט בעוואונדערונג דעם גאַנצען איינפאַכען פּראָצעס פון אויסטיילען גערעכטיגקייט, ווי עס געהט צו אין דער נייער רוסלאַנד. דאָס געריכט האָט פערהאַנדעלט וועגען אַ קלאַגע, וואָס איז געבראַכט געוואָרען געגען איינעם, וועלכער האָט פערנומען אַ גאַנצען צימער, אַנשטאָט בלויז אַ בעט, צו וואָס ער איז געווען בערעכטיגט. איך האָב נישט געוואַרט ביז דעם סוף פון דעם פּראָצעס. איך בין אַריינגעגאַנגען אין אַ צווייטען געריכט, וואו דער ריכטער איז ווידער געווען אַ פרוי. דאָרטען האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַ פרוי, וועלכע איז בעגאַנגען אַן אומגעזעצליכע אַפּאָרציע. די קלאַגע געגען איהר איז נישט געווען די ערשטע, און עס איז דערפאַר בעטראַכט געוואָרען פאַר אַ גאַנץ ערנסטע זאַך. פון דעסטוועגען האָט מען נישט געזעהן קיין פּאָליציי און עס האָט זיך נישט געמערקט קיין אונטערשייד צווישען די אָנקלאָגער און די אָנגעקלאָגטע.

דער אורטייל איז אַריינגעבראַכט געוואָרען שפּעטער פון דער ריכטער׳ין און די אַנדערע צוויי, מיט וועמען זי בעראַט זיך געוועהנליך. און איז בעשטאַנען אין [illegible] אָדער געפּענגניש. איך האָב געמיינט, ווער ווייסט וואָס פאַר אַ סצענע דאָ וועט זיך אָפּשפּילען. דאָס איינציגע, וואָס איז פאָרגעקומען, איז געווען, אַז אַ פרוי האָט זיך אויפגעהויבען. זי איז געווען די אָנגעקלאָגטע און פעראורטיילטע. און זי האָט אויסגעבראָכען אין אַ געוויין און האָט עפּעס געשריען הויך אויפ׳ן קול (מן הסתם רוסיש) און איז אַרויסגעגאַנגען אַן אויפגערעגטע פון דעם געריכט־הויז.

„וועט זי קיינער נישט נעהמען אין געפּענגניש?“ האָב איך געפרעגט אַ פערוואונדערטער.

„ניין“, האָט מען מיר געענטפערט, „זי דאַרף געהן אַרבייטען“.

בערנאַרד שאָו דערצעהלט ווייטער אין זיינע רייזע־איינדרוקען פון רוסלאַנד, ווי אַזוי עס זעהען אויס די רוסישע קירכען, ער ווייזט אָן אויף דעם פאַקט, אַז נישט געקוקט אויף דעם, וואָס די שונאים פון סאָוויעט־רוסלאַנד פערשפּרייטען איבער דער וועלט פערשידענע נישט־געשטויגענע, נישט־געפלויגענע מעשיות, וועגען דעם, אַז די קאָמוניסטען זוכען אויסצוראָטען רעליגיע מיט׳ן וואָרצעל און צעשטערען אַלע הייליגקייטען, זעהען דאָך אויס די אומצעהליגע קירכען אין מאָסקווע אין אַ פיל בעסערען צושטאַנד ווי די אַלע קירכען און היסטאָרישע קאַטעדראַלען אין ענגלאַנד און אין אַנדערע לענדער. ער דערמאָנט אויך דעם פאַקט, אַז די קאָמוניסטען וואָס ווערען פערשריבען אַלס בלוט־דורשטיגע מענשען, האָבען באמת פיל שענער און מענשליכער געהאַנדעלט ווי, צום ביישפּיל, די פראַנצויזען אין דער צייט פון זייערע רעוואָלוציעס. ווען נישט די קאַפּיטאַליסטישע אייראָפּע, וואָס האָט געזוכט צו ראַטעווען דעם צאַר און איהם מאַכען ווידער פאַר דעם אויטאָקראַטישען זעלבסטהערשער פון רוסלאַנד, וואָלטען די קאָמוניסטען איהם געוויס געלאָזט לעבען. שאָו לייקענט אויך אָפּ די מעשיות, אַז די סאָוויעט־רעגירונג אונטערדריקט די אינטעליגענץ. ער זאָגט, אַז די אינטעליגענץ פיהלט זיך אין רוסלאַנד פיל בעסער ווי אין אַנדערע לענדער. ער גיט איבער אַ געשפּרעך, וואָס ער האָט געהאַט מיט אַ רוסישען שריפטשטעלער. „איהר, שריפטשטעלער“, האָט שאָו געזאָגט, „זייט איהר דען נישט די אינטעליגענץ?“ „ניין“, האָט יענער געענטפערט מיט פּראָטעסט אין זיין שטים, „מיר זענען דער אינטעלעקטועלער פּראָלעטאַריאַט“.

יודיש פון מ. ד.

טשיקאַגאָ גרייט זיך צו דער וועלט-אויסשטעלונג

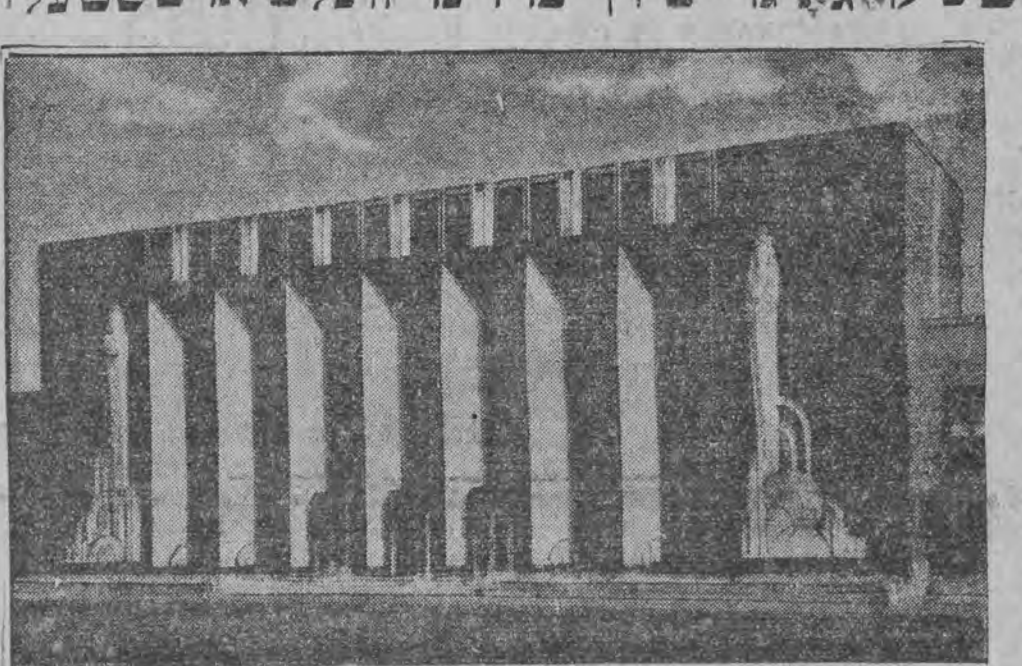

דער איינגאַנג צו דער פערוואַלטונגס-געביידע פון דער אויסשטעלונג, וועלכע ווערט קירצליך געעפענט

40 יאהר האט זי געלעבט מיט א טויטען קערפער פערשלאסען אין א צימער

ערשט נאך איהר טויט איז דער שרעקליכער סוד ענטדעקט געוואָרען

דער אַמעריקאַנער שרייבער וויליאַם פאַקנער איז נאָך אַ יונגערמאַן, עטליכע און דרייסיג יאָהר אַלט. איין קריטיקער האָט איהם געקרוינט מיט דעם טיטעל „דער אַמעריקאַנער דאָסטאָיעווסקי“.

מיט איניגע וואָכען צוריק איז פאַקנער געווען אַ גאַסט אין ניו יאָרק, אין די צייטונגען איז געווען געמאָלדען, אַז די פערלעגער האָבען זיך פשוט געשלאָגען פאַר איהם. יעדערער האָט איהם אָנגעבאָטען די בעסטע בעדינגונגען פאַר דער פּריווילעגיע צו דרוקען זיינע נייע ווערק.

דער לעצטער בוך פון פאַקנער׳ס איז אַ זאַמלונג פון קורצע ערצעהלונגען. דאָס ווערק רופט זיך „די דרייצעהן“.

לאָמיר געבען אַ ביישפּיל פון אַן ערצעהלונג אין דעם באַנד.

די ערצעהלונג רופט זיך אַ רויז פאַר עמילי׳ן.

די ערצעהלונג פאַנגט זיך אָן מיט דעם אָנזאָג, אַז די אַלטע פערזעסענע מויד, עמילי גריערסאָן, איז געשטאָרבען. צעהן יאָהר איז קיינער נישט איבערגעטראָטען דעם שוועל פון הויז, וואו די אַלטע האָט געוואוינט מיט איהר נעגער בעדינער. איצטער עפענען זיך די טירען און מענשען האָבען אַ געלעגענהייט אַריינצוקוקען אין די געהיימניספולע צימערען.

און דער שרייבער דערצעהלט די לעבענסגעשיכטע פון דער פערשטאָרבענער. זי האָט געשטאַמט פון איינע פון די שעהנע, אַריסטאָקראַטישע פאַמיליעס אין דעם שטעטעל. נאָך דעם טויט פון איהרע עלטערען איז זי אָבער געבליבען [illegible]. זי האָט געהאַט די גרויסע, שעהנע הויז און אַן איינקונפט וואָס איהר האָט געסטייעט אויף קוים זיך דורכצולעבען.

זי האָט אָבער אָנגעהאַלטען איהר שטאָלץ און קיינער אין דעם שטעטעל האָט נישט געהאַט דעם מוט זיך צו שטעלען ענטקעגען איהר. אָט, צום ביישפּיל, האָט זי נישט געצאָהלט קיין שטייערען, מען האָט איהר געשיקט בריף, געוואָרענט, אַז זי מוז צאָהלען, מען האָט איהר גערופען, געשיקט אַ קאָמיסיע צו איהר. אָבער עס האָט גאָרנישט געהאָלפען. זי האָט זיי איגנאָרירט. און נעמען שרייט געגען איהר, ווי דער געזעץ שרייבט פאָר, האָט קיינער נישט געוואַגט. זי איז געבליבען וואוינען אין איהר הויז אָהן שטייערען.

אָט דער עפּיזאָד מיט די שטייערען גיט אייגענטליך דעם שליסעל צו איהר כאַראַקטער. זי האָט זיך בעטראַכט אַלס אַ מענש וואָס שטעהט איבער אַלעס, איבער דער אַרומיגער געזעלשאַפט, איבער דעם געזעץ. אַזוי האָט זי געפיהלט, און לויט דעם געפיהל האָט זי געהאַנדעלט.

די אַרומיגע שכנים האָבען זיך אַמאָל בעקלאָגט, אַז פון עמיליס הויז טראָגט זיך אַ שלעכטער גערוך, זיי האָבען זיך בעקלאָגט פאַר׳ן מעיאָר. אָבער ווידער אַמאָל האָט קיינער נישט געוואַגט צו געהען צו איהר און פאָדערן, זי זאָל וועגען דעם עפּעס טאָן. די שכנים האָבען ביינאַכט, אין דער פינסטער, אַליין אַרומגעשאָטען אַ כעמישען שטאָף אַרום איהר שטוב דעם גערוך אָפּצושוואַכען. אָבער מעהר איז וועגען דעם נישט געטון געוואָרען.

ערשט נאָכדעם ווי עמילי שטאַרבט דערוויסט מען זיך דעם סוד פון דעם גערוך, און אין דעם סוד ליגט דער עיקר פון דער ערצעהלונג.

אַמאָל, ווען זי איז נאָך געווען יונג, איז אין שטעטעל אָנגעקומען אַרבייטען אַ מאַן פון דער גאַנט. ער איז געווען דער פאָרמאַן פון אַ גרופּע אַרבייטער, וועלכע האָבען געלייגט נייע טראָטואַרען. ער איז געווען אַ גרויסער, געזונטער חברה־מאַן, וועלכער האָט ליב געהאַט צו פערברענגען און צו לאַכען. אין אַ קורצער צייט האָט ער זיך בעקענט מיט אַלע איינוואוינער פון דעם שטעטעל, און אַביסעל שפּעטער האָט מען איהם געזעהן אַרומפאָהרענדיג שפּאַצירען מיט עמילי׳ן. ער איז געוואָרען אַן אָפטער אַריינגעהער ביי איהר אין שטוב.

שפּעטער איז ער אָוועקגעפאָהרען. מעהר האָט מען פון איהם נישט געהערט. אומגעפעהר אין דער זעלבער צייט האָט עמילי געקויפט גיפט. מען האָט געהערט, אַז זי וועט זיך נעהמען דאָס לעבען, ווייל דער יונגערמאַן האָט איהר פערלאָזען. אָבער זי האָט ווייטער געלעבט ווי פריהער. די שטעטעל האָט וועגען דער פאַסירונג מיט דער צייט פערגעסען.

און איצטער ערשט דערוויסט מען זיך וואָס איז דאַן ווירקליך געשעהען. די מענשען, וואָס געהען דורך דעם הויז, שלאָגען זיך אָן אויף אַ פערשלאָסענער טיר. קיין שליסעל איז נישטאָ. די טיר איז נישט געעפענט געוואָרען אין פערציג יאָהר צייט. מען ברעכט איהר אויף. דער צימער איז אויסגעשטאַטעט ווי פאַר אַ יונג פּאָרל. אויף אַ שטוהל ליגט אַ מאַנ׳ס הוט. לעבען בעט שטעהען אַ פּאָר שיך און אויף זיי ליגט אַ פּאָר זאָקען.

דער מאַן ליגט אין בעט... דער קערפּער איז שוין געווען פערפוילט. מען האָט אָבער געקענט מערקען, אַז ווען ער איז געשטאָרבען, איז ער געלעגען אין אַ פּאָזע פון אומאַרמען איימיצען, אויף דעם קישען לעבען איהם איז נאָר קענטיג געווען די פאָרמע פון אַ מענשליכען קאָפּ.

עס איז אַלזאָ קלאָר: זי האָט דעם יונגענמאַן איינגעלאַדען צו זיך, מיט איהם פערבראַכט אַ נאַכט און דערנאָך פערגיפטעט. קיינער ווייס נישט פאַרוואָס זי האָט עס געטון, צי דערפאַר וואָס ער האָט זיך ענטזאַגט מיט איהר חתונה צו האָבען, צי ווייל זי האָט אַליין נישט געוואָלט מיט איהם הייראַטען, צוליב זיין נידריגערען יחוס.

פערציג יאָהר האָט זי געלעבט איינע אַליין מיט דעם טויטען קערפּער פערשלאָסען אין דעם צימער, און קיינער האָט נישט געהאַט דעם מינדעסטען פערדאַכט. קיינער האָט נישט געוואוסט, פאַר אַ מענש זי איז. אַלע האָבען פאַר איהר דעם גרעסטען דרך־ארץ געהאַט, ווייל זי האָט זיך געהאַלטען גרויס מיט איהר אַריסטאָקראַטישען יחוס. נאָך איהר טויט דערוויסט מען זיך ערשט דעם אמת וועגען איהר.

הלל ראָגאָף.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

נאכאמאל וועגען קרעדיטען פאר דער מלאכה

אין בעריכט, וואס די לאדזער האנדווערקער־קאמער האט פארעפענטליכט וועגען ווירטשאפטליכען צושטאנד פון דער מלאכה אין יאהר 1930, ווערט בפירוש אויפ'ן גרונד פון גענויע ציפערן און זיכערע ידיעות פעסטגעשטעלט אז די פראדוקציע אין די האנדווערקער־אונטערנעהמונגען אין דערמאנטען יאהר איז אין פערהעלטעניש צום יאהר 1929, געפאלען פון 30 ביז 60 פראצ. ס'איז מעהר ווי זיכער, אז אין לעצטען יאהר 1931 איז די פראדוקציע נאך טיפער געפאלען.

אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע — אלס א שטארק אינדוסטריעל ענטוויקעלטער צענטער — האט זיך אויך ענטוויקעלט א גרויסער צאהל האנדווערקער ווארשטאטען. די לאדזער האנדווערקער - קאמער איז די ערשטע לויט די צאהל האנדווערקער־אונטערנעהמונגען), ס'איז זעלבסטפערשטענדליך, אז די אלע ווארקשטאטען, (די לאדזער האנדווערקער־קאמער אינדוסטריע און צוזאמען מיט איהר זענען זיי הרוב געווארען.

דאס אויפלעבען די אינדוסטריע, די פערקלענערונג פון דער ארבייטסלאזיגקייט, דאס לינדערען די נויט פון די ארבייטסלאזע איז געווארען א מלוכה־פראבלעם און מיט רעכט גייט די פראגע נישט אראפ פון דער טאג־ארדנונג. אנ'אנדערע זאך איז ...ייב ס'וועט מעגליך זיין צו געפינען א ראדיקאלע לעזונג פאר די אלע אנגעווייטאגטע פראגען אין דעם ראם, ווי זי ווערט יעצט אוועקגעשטעלט.

אבער קיינער פון די מלוכה־פאקטארען ווייס נישט פון דער נויט און פאקטישע ארבייטסלאזיגקייט וואס עס הערשט אין די האנדווערקער־רייהען, עס איז פערשטענדליך, די אונטערנעהמונגען זענען קליינע צעווארפענע און איין פאבריק אין וועלכע עס ארבייטען טויזענדער ארבייטער מאכט א גרעסערען רושם בעת'ן אפשטעלען זיך, ווי דאס בלייבען אהן ארבייטער פון טויזענדער בעלי־מלאכות און נאך פיל מעהר טויזענדער געזעלען זייערע.

אין דער ערשטער רייה צו העלפען לאזען אין גאנג די ארבייטס־ווארשטאטען — פערשטייט יעדער איינער, וואס פערנעהמט זיך נאר מיט ווירטשאפטליכע פראגען, — אז ס'איז נויטיג לאנג־טערמיניגע ביליגע קרעדיטען, כדי צו קענען שטעלען די ערשטע שריט.

בעזונדערס שטייט די פראגע אין דער גאנצער שארף ביי די האנדווערקער. די האנדווערקער זענען געבליבען אינגאנצען צובראכענע, אהן איין גראשען אומזאץ־קאפיטאל, די קרעדיט־קאאפעראטיווען קענען זיי גאר נישט געבען, די לאנגע יאהרען פון ווירטשאפטליכען קריזיס האבען געמאכט א חורבן צווישען די בעלי־מלאכות. איז דער חוב פון די מלוכה די פראדוקטיווע עלעמענטען נישט צו לאזען אונטערגיין.

אין דער אפטיילונג „קרעדיט און קאאפעראציע" אין בעריכט־בוך פון דער האנדווערקער־קאמער איז אנגעגעבען אז די מלוכה האט ארויסגעגעבען פון 1923 ביז 1926 243.926.000 זל. קרעדיטען פאר האנדווערקער. ס'איז אבער א פאקט, אז לאדז האט כמעט גארנישט גענאסען פון דער סומע. פון דער לעצטער פערטיילונג האט די גאנצע לאדזער וואיעוואדזטווע בעקומען 560,000, די שטאט לאדז 90.000 זל. מעהר ווי א העלפט אין שוין צוריקגעצאהלט און צוריקגעצויגען געווארען. פון דער גרויסער סומע וואס איז פערטיילט געווארען ביז'ן 1926 האט אבסאלוט נישט בעקומען די יודישע מלאכה. מעהרסטענס איז דער קרעדיט צוגעטיילט געווארען די גרעניץ וואיעוואדזשטווס. בעזונדער דער פאזען און פאמערן. אמת, דאס וואס די געגענט ליגט באהענט צו דער שטארקער ענטוויקעלטער דייטשלאנד, דארפען דארט די ארבייטס־ווארשטאטען מעהר געשטיצט צו ווערען,. אבער מיר קענען דאך אויך זיך נישט לאזען בעהאנדלען ווי שטיף־קינדער.

מ'ט דער פראגע דארפען זיך פערנעהמען די מאסגעבענדע קרייזען, ס'איז שוין די העכסטע צייט אונטערצושטרייכען, אז אין אינטערעס פון דער מלוכה און פון דער גאנצער געזעלשאפט און בעזונדערס פון דער יודישער געזעלשאפט, נישט צו דערלאזען אז א בעל־מלאכה זאל דארפען אנקומען צו בעטעל־ברויט. זאלען זיך מיט דער פראגע פערנעהמען די יודישע האנדווערקער־פיהרער. זאלען זיי צו גרייטען גרינדליכע מעמאריאלען וועגען דער לאגע פון דער יודישער מלאכה, און אנטנעהמען אלע מיטלען צו דערצילען פאר דער מלאכה א לאנגטערמיניגען ביליגען קרעדיט.

י. אבראמסאן.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען ?

פלענאר־זיצונג פון דער האנדווערקער קאמער

זונטאג דעם 17 יאנואר קומט פאר א פלענאר־זיצונג פון דער לאדזער האנדווערקער־קאמער. אויף דער טאג־ארדנונג געפינט זיך פאלגענדע פראגען: קאמוניקאטע פון דער פערוואלטונג, ווידערהאלונג פון בעשלוס וועגען אפמאכען מיט לערי־יונגלעך, אננעמען דעם בודזשעט אויפ'ן יאר 1932, די פראגע וועגען אנערקענען די טאמפיירער אלס צעך, צוגאב־וואהלען פון מיטגלידער צו די עקזאמען־קאמיסיעס, וואהלען פון א רעוויזיר־קאמיסיע, פרייע פארשלאגען.

געמיינזאמע אקציע פון אלע צעכען אין דער בוי־בראנזשע

לויט דער איניציאטיוו פון פארשטעהער פון בלעכער און מאלער־צעכען און פון האנדווערקער־פערבאנד, פאלודניאווא 4, ווערט אונטערגענומען א אקציע צו שאפען א געמיינזאמע קאמיסיע פון אלע צעכען פון דער בוי־בראנזשע, בכדי צו שיצען די געמיינזאמע אינטערעסען פון דער דערמאנטער בראנזשע. צוליב דעם וועט אין די נאהענסטע טעג פארקומען א קאנפערענץ פון אלע צעכען פון דער בראנזשע.

אלע האנדווערקער אהן אונטערשיד, צי זיי ארבייטען אליין אדער נישט דארפען אויסקויפען פאטענטען

דער צענטראלער האנדוו פערבאנד, פאלודניאווא 4 מאכט בעקאנט, 1) לויט דעם נייעם געזעץ פון אומזאץ־שטייער דארפען פון 1־טען יאנואר 1932 אויסקויפען פאטענטען אלע האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער אינאפהענגיג דערפון, צי זיי ארבייטען אינגאנצען אליין, צי מיט א געהילף. די בעטרעפענדע מיטגלידער מוזען זיך דעריבער ווענדען אין קאנצעלאריע פון פערבאנד, בכדי אויסצוקויפען פאטענטען אום דערמיט אויסצומיידען א שטראף. זיי האבען דאס רעכט אויסצוקויפען פאטענטען אן שטראף ביז'ן 1 פעברואר, ווייל דאס געזעץ איז ערשט ערשינען.

פייערליכע ערעפנונג פון דער 1־טער קאאפער. פון דרוקער און גראפיקער

שבת צו נאכט איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער ערשטער קאאפעראציע פון דרוקער־ און גראפישע אנשטאלטען אין לאדזער וואיעוואדזטווע.

ביים פרעזידיום־טיש פערנעמען די ערטער ד' גושטשאווסקי, אינסטרוקטאר פון דער אינדוסטריע־אפטיילונג ביי דער לאדזער וואיעוואדזטווע, ד"ר לוקאשעוויטש פון דער האנדעלס אינדוסטריע־אפטיילונג ביים מאגיסטראט, לאווניק אלעקסאנדער יאעל רעפערענט עהרליך און פארשטעהער פון דער האנדווערקער־צענטראלע פאלודניאווא 4.

אין נאמען פון לאדזער מאגיסטראט עפענט די פייערונג ד"ר לוקאשעוויטש.

אלס פארזיצער פון דער ערשטער גענעראל־פערזאמלונג ווערט געוועהלט ה' יחיאל ראפאפארט, וועלכער בעגריסט די פארשטעהער פון דער מאכט, פרעסע, דעלעגאציעס פון די צעכען און געסט, און עס ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהן פון די פריטער פערשטארבענע מיטגלידער עמנואל האמבורסקי, אברהם אסטראווסקי, ברוך שטראהוויס, מאיר פאמעראנץ, משה שווארצמאן און מאיר סמאלארסקי.

אלס סעקרעטארי ווערט געוועהלט ה' מ. רינדשטיין, אלס אסעסארים: מ. שייניאק, ח. ראפאפארט און ז. שאלראיעווסקי, אין פערוואלטונג: נ. ציטער, ל. אסטראווסקי, ס. מ. בראמבערג י. פעליקס און ע. רעזניק, קאנדידאטען: ד. שווארצמאן, י. שלאדקאווסקי און ל. אשעראוויטש

נאכדעם ווי פרוי האמבורסקא איבערשניידט דעם באנד פון גאלדענעם בוך האלט לאווניק יאעל א בעגריסונגס־רעדע.

עס בעגריסען אויך: אינסטרוקטאר גזשעשאווסקי, הערשקאוויטש – טישלער־צעך שווארצבערג קאפעלושען־צעך, פון מעטאל־צעך–זילבערבערג און ח. לעווקאוויטש בוכבינדער – שימשאוויטש, מאלער–קליבער. יובילער־יאסקאוויטש, און דער לאווניק פון ארבייטס־געריכט קאזאנאוויטש – פון דעם מענער־שניידער בעשטעלט פעטריקאווער 20.

פון האנטווערקער־פעראיין וואלטשאנסקא 19

די מיטגלידער ווי אויך די פערוואלטונג פון האנטווערקער־פעראיין, וואלטשאנסקא 19 גרייטען זיך צו דער אלגעמיינער יעהרליכער בעריכטס־פערזאמלונג, וועלכע קומט פאר שבת, דעם 23 יאנואר 1932, 6 אווענט. צו דער פערזאמלונג גרייט צו די פערוואלטונג א גאנצע רייה פראיעקטען צו דער ווייטערדיגער טעטיגקייט. די פערזאמלונג וועט אויך בייוואוינען דער פארזיצער פון דער הויפט־פערוואלטונג אין ווארשא ה' אזשעך, וועלכער וועט לייענען א רעפעראט איבער זייער וויכטיגע אקטועלע פראגען.

כדי צו דערמעגליכען אלע מיטגלידער דאס בייוואוינען די דאזיגע זייער אינטערעסאנטע פערזאמלונג האט די פערוואלטונג בעשלאסען צו מאכען די מיטגלידער ווייטגעהענדע הנחות אין מיטגליד־אפצאהל.

פליישהאקער זענען האנטווערקער

די היגע וואיעוואדזטווא האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו אלע אמטען, וואס האבען צו טאן מיט האנטווערקער־ענינים, אין וועלכען זי מעלדעט, אז לויט'ן רעסקריפט פון מיניסטעריום פאר האנדעל און אינדוסטריע פונ'ם 20 נאוועמבער פ. י. ווערען די פ ל י י ש ה א ק ע ר, לויט דער מיינונג אין פארערונג פון א רייה פראינטערעסירטע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, פערעכענט אלס האנטווערקער פון פליישער־פאך. דערביי איז עס נוגע די, וועלכע האקען דאס פלייש אויף א.ג. פערטלעך, ווי אויך די, וואס צוהאקען די פערטלעך אויף בעזונדערע מינים פליישען. ס'ווערט אלזא גענומען אין אכט די ארבייט, וואס פאדערט פאך־ידיעות.

צוליב דעם ענדערט זיך ענטשפרעכענד דער אינהאלט פון דריטען טייל. פונקט 1 איז צירקולאר פון וואיעוואדזטווע פון 9 אויגוסט 1928 יאהר.

קאנפערענץ פון אלע יודישע צעכען

דאס פרעזידיום פון איבער־דאך פאר יודישע האנדווערקער אין לאדז רופט צונויף אויף דאנערשטאג אין לאקאל פון „ארט" א קאנפערענץ פון אלע יודישע צעכען אין לאדז אויף דער טאג־ארדנונג געפינען זיך פראגען וואס זענען נוגע די לעבענס־אינטערעסען פון די יודישע האנדווערקער, ווי למשל דער קאמף מיט דער טעגליכער קאנקורענץ, לוסטראציע פון די ווארשטאטען, עקזאמען פראגע א.א.וו.

וועלכע האנדווערקער דארפען נישט האבען קיין קארטען

אין דער נאוועלע צום געזעץ וועגען אומזאץ־שטייער איז אבגעשאפט געווארען די פריווילעגיע, אז קליינע האנדווערקער זענען בעפרייט פון פאדאטעק - אבראטאווע.

יעדער האנדווערקער, וואס מוז האבען א פאטענט, מוז צאהלען אבראטאווע. האנדווערקער, וואס ארבייטען מיט איין ארבייטער, אפילו מיט א פאמיליע מיטגליד, מוז שוין צאהלען אבראטאווע.

אלע האנדווערקער מוזען שוין האבען פאטענטען.

אלע האנדווערקער, וואס האבען האנדווערקער־קארטען, וועלען צאהלען נאר אנדערהאלבען פראצענט אבראטאווע.

פון האבען האנדווערקער־קארטען זענען בעפרייט נאר די האנדווערקער, וועלכע ארבייטען אליין אדער מיט דער הילף פון איין פאמיליען־מיטגליד, זיי וועלען אהן קארטען אויך צאהלען בלויז אנדערהאלבען פראצענט אבראטאווע. דאס איז נישט נוגע די זייף־זידערס און קצבים, וועלכע מוזען יא האבען קארטען.

אויב אבער מען וועט האלטען איין פרעמדען געזעלען מוז מען שוין האבען א האנדווערקער־קארטע. כדי צו צאהלען אנדערהאלבען פראצ. אהן אזא קארטע וועלען די האנדווערקער צאהלען 2 פראצ.

פאטענטען פאר האנדווערקער

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז די נייע נאוועלע צום געזעץ וועגען אומזאץ שטייער האט א סוף געמאכט צו די ספקות, צי די אייגענטימער פון ווארשטאטען ווערען איינגערעכענט צו דער צאל בעשעפטיגטע מיטארבייטער.

אין ארט. 34 פון דער נאוועלע ווערט געזאגט, אז די אייגענטימער פון ווארשטאטען ווערען יא אריינגערעכענט אין דער צאל ארבייטער", און אויב אין ווארשטאט זענען בעשעפטיגט ביז 4 ארבייטער אריינרעכענענדיג דערין די אייגענטימער, קומט א 8־טע קאטעגאריע. אויף אזא אופן זאל מען וויסען, אז דער אייגענטימער, זיינע שותפים, די אייגענע פרויען און קינדער, וועלכע ארבייטען מיט אין ווארשטאט, ווערען צוגערעכענט צו דער צאל ארבייטער.

וויכטיגע און פרינציפיעלע אורטיילען אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל

צי מוז זיך דער פינאנץ־אמט רעכענען ביים אויסמעסטען שטייערן מיט די בעווייזען פון צאהלער? — מינדליכע ערקלערונגען פון שטייער־צאהלער פאר דער קאמיסיע מוזען גענומען ווערען אין אכט. — הנחה־„טאקסע" פון אומזאץ־שטייער גילט אויך פאר דעטייל־פערקויף פון ארטיקלען פון ערשטען געברויך. — קיין טערמינען קענען נישט פערלענגערט ווערען

ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען פאלגענדען פאל: די פינאנץ־מאכט האט ביים אויסמעסטען שטייערן ביי א געוויסען צאהלער ג. זיך געשטיצט אויפ'ן רעזולטאט פון א לוסטראציע, אויף אינפארמאציעס פון „וויוויאד" פון דער פינאנץ־קאמער און אויף דער מיינונג פון עקספערטען. די בעווייזען, וואס דער שטייער־צאהלער אליין האט צוגעשטעלט האט די מאכט אויסגעמיטען אהן דעם זיי גענוי צו בעטראכטען. דער שטייער־צאהלער האט איינגעקלאגט דעם פינאנץ־אמט און דער פראצעס האט אנגעשפארט אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

דער טריבונאל האט אפגעווארפען די דעציזיע פון דער פינאנץ־מאכט, האלטענדיג, אז די מאכט האט שלעכט געהאנדעלט דורך בעשווערען דעם צאהלער ווי געהעריג זיך צו פערטיידיגען, נישט בענוצענדיג דעם מאטעריאל פון שטייער־צאהלער.

* * *

ווי בעקאנט ערלויבט דאס געזעץ וועגען אומזאץ־שטייער, אז דער שטייער־צאהלער זאל פערלאנגען מען זאל איהם רופען אויף דער זיצונג פון דער קאמיסיע, כדי צו געבען מינדליכע ערקלערונגען.

אין פאל מיט א סוחר קאץ, האט מען איהם טאקי גערופען צו דער זיצונג און ער האט געגעבען ערקלערונגען פאר דער קאמיסיע. דער ענין פון דערמאהנטען שטייער־צאהלער איז אויף דער זיצונג נישט דעצידירט געווארען און איז אפגעלעגט געווארען אויף אנ'אנדער מאל. די דעציזיע איז ארויסגעגעבען געווארען מיט א לאנגער צייט שפעטער ביי אנ'אנדערען צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע. דער שטייער־צאהלער האט איינגעקלאגט און דער ענין איז געקומען פאר'ן העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

די מאטיווען פון אורטייל פון טריבונאל זענען אזעלכע, אז די ענטשפרעכענדע פארשריפט שאפט לט'בת דעם צאהלער דעם פרינציפ פון אומדירעקטען קאמוניקירען זיך מיט די מיטגלידער פון דער קאמיסיע.

אין נעגענפאל איז דער פרינציפ פון אומדירעקטקייט פערגוואלטיגט געווארען, ווייל די דעציזיע האט ארויסגעגעבען א קאמיסיע אין אנדער צוזאמענשטעל, ווי ס'איז געווען די, וועלכע האט אויסגעהערט די ערקלערונגען פון שטייער־צאהלער דאס זעלבע גילט אויך, אז די דעציזיע ווערט ארויסגעגעבען א לאנגע צייט נאכדעם ווי דער שטייער־צאהלער איז אויסגעהערט געווארען, ווייל די ערקלערונגען פון צאהלער האבען געקענט פערגעסען ווערען דורך די מיטגלידער פון דער קאמיסיע.

* * *

ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען א פאל ווען די פינאנץ־מאכט האט זיך אפגעזאגט אנצוווענדען א הנחה־טאריף פון איין פראצענט אומזאץ־שטייער פון א געשעפט, וועלכע האט פערקויפט אויף דעטייל ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

איהר שטעלונג האט די פינאנץ־מיניסטער מאטיווירט דערמיט, אז אויב אלס הורט־פערקויף ווערען בעטראכט די, וועלכע פערקויפען צו סוחרים און אינדוסטריעלער, הייסט עס דערמיט, אז פאר דעטייל פערקויפער, וועלכע פערקויפען דירעקט צו די פערבראוכער קען נישט אנגעווענדעט ווערען דער הנחה־טאריף. דערצו האט נאך דער צאהלער נישט דערוויזען אז ער פערקויפט נישט נאר קאנסומענטען, דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט אנערקענט, אז דאס געזעץ וועגען אומזאץ־שטייער אנערקענט אזוי גוט פאר דעטייל פערקויף ווי פאר'ן הורט־פערקויף פון ארטיקלען פון ערשטען געברויך צו קאנסומענטען דעם הנחה־טאריף פון איין פראצענט אומזאץ־שטייער.

* * *

אין נאך א פאל האט א שטייער־צאהלער אנגעקלאגט דעם שטייער־אמט צום העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל, דערפאר, ווייל דער אמט האט נישט געוואלט איהם פערלענגערען דעם טערמין פון אפגעבען „זעזנאניעס". דער צאהלער האט זיין אנקלאגע מאטיווירט דערמיט וואס ער האט נישט געקענט די „זעזנאניע" אריינגעבען אין דער פארגעשריבענער צייט צוליב זעהר וויכטיגע סבות אין נישט צוליב זיין שולד.

דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט אפגעווארפען די אנקלאגע, ארויסגעהענדיג פון שטאנדפונקט, אז דער פאקט אליין פון נישט אנגעבען א „זעזנאניע" אהן אונטערשיד צוליב וועמעס שולד דאס איז, בערעכטיגט שוין ארויפצולעגען א שטראף.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג **12** ד

שבט תרצ״ב

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.40
זון-אונטערגאנג 3.44

פון דהאנדעלס-געריכט

קאנפעקציע-פירמע „ווילטשינסקי און דומאנסקי" אפגעזאגט א צוגאב-טערמין. געריכט איבערגעגעבן דעם ענין דער פראקוראטור

דער פירמע „שעפס און ראפפארט", פאבריק פון פליגען-פאפיר א. פ. „לאבענדזש" (פאלודניאווא 80) איז אין אויגוסט פ. י. פערפעטנטליכט געווארען אנ׳אופאדלאשטש.

ד. 17-טען דעצעמבער פ. י. האט די פירמע פארגעלעגט צו רעגולירען אויף 20 פראצ.

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס געריכט דעם אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

אין יאהר 1929 האט דאס געריכט פערעפענטליכט נ׳אופאדלאשטש דער פירמע „אברהם ווארובלעווסקי", שאקאלאדע-פאבריק (זגערזשער 4), צוליב דעם, וואס די גאנצע צייט האט זיך קיין איינער פון די בעגלויביגער נישט געמאלדען מיט קיין שום פארשלאג, האט דאס געריכט אפגעווארפען דעם אופאדלאשטש.

* * *

אי שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע "יוזעף לעזשאן". פערטרעטונג פון שרייב-מאשינען און ביורא-איינריכטונגען (פשעיאזד 4 אין אדוו. פרידמאן נאמינירט געווארען אלס סינדיק.

* * *

דער פירמע „יעקב ווילטשקאווסקי און שכן דומאנסקי" קאנפעקציע-געשעפט (נאוואמיעסקא 10) איז אין דעצעמבער 1930 פערעפענטליכט געווארען אנ׳אופאדלאשטש. מיט א צייט שפעטער, האט שלום שיקער זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע צו געבען דער פירמע א צוגאב-טערמין. די איבריגע קרעדיטארען האבען ערקלערט, אז שיקער איז א שותף פון „מ. ה. דומאנסקי". דאס געריכט בעקענענדיג זיך מיט דעם ענין איז געקומען צום בעשלוס, אז שיקער איז נישט קיין שותף צו דער פירמע און די ביטע וועגען צוגאב-טערמין נישט בעשטעטיגט. דאגעגען האט דאס געריכט ערקלערט דעם באנקראט אלס ביידוויליגען, צוליב דעם האט דאס געריכט בעשלאסען דעם ענין איבערצוגעבען דער פראקוראטור.

טומעל וועגן די מיסברויכן אין דער קאנאליזאציע-אפטיילונג

ווער איז ווירקליך שולדיג — אלץ ווי איז א סענסאציאנעלען ראמאן —

וואס האט בעשלאסען דער מאגיסטראט?

ס׳טומעלט זיך איצט וועגען מיסברויכען אין דער קאנאליזאציע-אפטיילונג אין מאגיסטראט. די מיסיע פון ענטדעקען פערשידענע מיסברויכען אין מאגיסטראט האט זיך אונטערגענומען דער וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי, וועלכער האט קיין שום אמט נישט אין מאגיסטראט און זוכט צו קאמפראמיטירען זיינע אמאליגע חברים, באכמעהר דערפאר, ווייל עס האלט פאר וואהלען צום שטאט-ראט, צו וועלכע וויצע-פרעזידענט וויעליבסקי, וועט זיכער האבען אן אנדער שטעלונג ווי די פ.פ.ס.

ס׳איז קלאר און פערשטענדליך אז יעדערליי מיסברויכען מוזען און וועלען דורכ׳ן מאגיסטראט גענומען ווערען ערנסט און די שולדיגע וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראנטווארטליכקייט.

ס׳איז אבער זעהר אינטערעסאנט ווי אזוי די מיסברויכען ווערען ענטדעקט, ווי אזוי קומען זיי צו דער עפענטליכקייט און ווי אזוי זיי ווערען דיסקרעדירט.

ס׳איז געשעהען א פאל פון ענטדעקען מיסברויכען אין דער קאנאליזאציע-אפטיילונג פון מאגיסטראט. מ׳האט נישט געקענט בשום אופן זאגען אויף וויפיל דאס איז אמת אדער נישט, אויף וויפיל די אלע נעמען, וועלכע זענען אנגערופען געווארען: הויפט-אינזשיניער סקשיוואן, אינזש. סטולקאווסקי, אינזש. רימלער און אינזש. רימשא, זענען ווירקליך שולדיג און ווי גרויס זייער שולד איז, ס׳פיהרט זיך, אז קודם כל דארף דעם ענין אויספארשען די קאנטראל-אפטיילונג ביים מאגיסטראט דאן ווערט ערשט בעשלאסען ווי גרויס די שולד איז און צי דער ענין קוואליפיצירט זיך פאר דער פראקוראטור.

דא איז געשעהן גאנץ אנדערש. דער וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי האט צוליב די אויבענדערמאנטע טעמים, דעם ענין קודם כל איבערגעגעבען אין דער פרעסע, אזוי ווי ער וואלט געוואלט, אנדייטען דערויף, אז דער מאגיסטראט איז נישט גענוג ענערגיש ביים אויסראטען די מיסברויכען אין פערשידענע אפטיילונגען פון מאגיסטראט. דאן ווען דער ענין איז שוין געקומען אין דער עפענטליכקייט וואס האט זיך כעט געשטעלט דעם קאנטראל-אמט אין דער אויספארשונג, האבען זיך אנגעהויבען פערשידענע געשיכטען, וואס קוואליפיצירען זיך נאר פאר א סענסאציאנעלען קרימינעלען ראמאן. די פערשויבען, וועלכע מ׳האט בעשולדיגט אין די מיסברויכען האבען זיך שנעל וועגען דעם דערוואוסט און אנגעהויבען ארומצואארבייטען אויף פערשידענע אופנים כדי זיך ריינצווואשען און די שולד ארויפווארפען אויף אנדערע. און ס׳האבען זיך געשיט א האגעל פון בריף, אז איינער האט דעם אנדערען שאנטאזשירט, געצוואונגען צו מיסברויכען, געצוואונגען ארויפצווארפען די שולד אויף אנדערע. ס׳איז געקומען אזוי ווייט, אז ס׳איז אין שפיל אריינגעצויגען געווארען די פערזאן פון ד״ר וויעלינסקי אליין, אזוי האט איינער פון די פערדעכטיגטע אינזש. רימשא געגעבען א בריף דעם ד״ר וו. אין וועלכען ער שרייבט, אז די אינזש. סקשיוואן און סטולקאווסקי האבען איהם מיט פערשידענע מיטלען געצוואונגען צו בעשולדיגען דעם אינזש. רימלער.

באלד אין דעמזעלבען טאג האט דערזעלבער אינזש. רימשא געשריבען א צווייטען בריף צום פרעזידענט זשעמיענצקי אין וועלכען ער שרייבט גאר, אז דעם בריף צום ד״ר וו. האט ער געשריבען טאקע אונטער׳ן דרוק פון ד״ר וויעלינסקי אליין.

און ווידער זו האגעל בריף מיט הכחשות. און ערקלערונגען אין געהמען נישט קיין סוף.

דערווייל האט דער קאנטראל-אמט געטון זיין ארבייט און דער רעזולטאט פון דער אויספארשונג צוגעשטעלט דעם קאנאליזאציע-קאמיטעט, ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער קאמיטעט האט איינגעזעהען די שולד פון די אינזשיניערען סקשיוואן און סטולקאווסקי נאר אויף אזויפיל, אז ס׳קומט זיי א שריפטליכער פארווארף.

איצט וועלען זיך געוויס ווידער אנהויבען א סדרה נייע ערקלערונגען און בריף.

דער מאגיסטראט וואלט געדארפט דעם גאנצען ענין ליקווידירען און דאס מאטעריאל איבערשיקען, כדי איינמאל פאר אלעמאל זאל אויפגעקלערט ווערען פאר דער עפענטליכקייט וואס ס׳איז פארגעקומען אין דער קאנאליזאציע-אפטיילונג.

דער שטאלץ פון קולטורעלן לאדז דער רוהמפולער

„שיר"-כאר

זינגט היינט, דינסטאג, ד. 12 יאנואר. 8.45

אין פילהארמאניע

לטובת דעם מעטאל-האנדווערקער-צעך.

דערשטעכט זיין אייגענע מוטער

און דערנאך ווארפט ער זי אריין אין ברונעז, סימולירענדיג א זעלבסט-מארד

(2) נעכטען איז אויפ׳ן פאליציי-פאסטען אין לאזנאוו געקומען צולויפען א פערסאפעטער דער איינוואוינער פון דארף ראקיטשיני, יוזעף שולק. וועלכער האט געמאלדען, אז זיין מוטער, די 53 יאהריגע ראזאליא שולק איז אריינגעפאלען אין ברונען און איז דערטרונקען געווארען.

פאליציי איז אוועק אויפ׳ן אנגעוויזענעם ארט, און אז מ׳האט ארויסגענומען די דערטרונקענע פון ברונען, האט זיך ארויסגעוויזען, אז... אויפ׳ן טויטען קערפער זענען געווען עטליכע וואונדען פון א מעסער ביים הארץ, און אז ערשט שפעטער איז די טויטע אריינגעווארפען געווארען אין וואסער.

מען האט זיך אנגעהויבען אנצושטויסען, אז דאס „שטיקעל ארבייט" האט אפגעטון איהר זוהן, אטא דער, וואס האט מבשר געווען די בשורה אין דער פאליציי. האט מען איהם ענערגיש גענומען אויפ׳ן צימבעל, און ער האט ארויסגעבלעקעצט אז אזוי, ווי זיין מוטער האט איהם נישט געוואלט אפשרייבען איהר פערמעגען האט ער זי דערמארדעט דעם... 28 דעצעמבער פ. י. און אריינגעווארפען אין ברונען, בכדי צו פערטרייבען די שפורען.

אז די שכנים זיינע פון דארף האבען איהם אנגעהויבען שטארק נאכצופרעגען, וואו זיין מאמע איז, האט ער בעשלאסען צו מעלדען דער פאליציי אז זי האט זיך דערטרונקען...

לכתחילה האבען איהם די פויערים אין דארף געוואלט לינטשען, אבער פאליציי האט איהם אפגעראטעוועט. און איצט וועט ער האבען א פראצעס אין שטאנד-געריכט.

נאך וועגן דער וועקסעל-אפערע אין האנדעלס-ביורא „רוך"

(2) מיר האבען שוין געמאלדען וועגען דער וועקסעל-אפערע אין דעם האנדעלס-און-קאמיסיאנס-ביורא „רוך" (ציגעל-גאס 15), פאר וועלכער עס זענען ארעסטירט געווארען דער אינהאבער פונ׳ם ביורא, אנטאני פאפינסקי און א געוויסער סטאניסלאוו ביסטידזשינסקי.

איצט איז נאך ארעסטירט געווארען איינער, לעאן שומינסקי (פון סאסנאווע 13), וועלכער האט בשותפות מיט ביסטידזשינסקי׳ן געפעלשט וועקסלען, בעזארגענדיג זיי מיט זשירעס פון די קוראנטסטע לאדזער פירמעס.

די דאזיגע וועקסלען האבען זיי דערנאך דיסקאנטירט אויף דער „שווארצער בערזע" און ביי פריוואט-דיסקאנטערען.

א קרבן פון די שווינדלער איז אויך געפאלען דער הויז-בעזיצער יוליאן ריביצקי (נאפיורקאווסקיעגא 67). וועלכער האט זיי דיסקאנטירט אויף א גרעסערע סומע פאלשע וועקסלען.

נאכ׳ן פערהער ביים אויספארשונגס-ריכטער איז לגבי ביסטידזשינסקי׳ן און שומינסקי׳ן אנגעווענדט געווארען אומבעדינגטער ארעסט, און פאפינסקי איז בעפרייט געווארען ביז׳ן פראצעס.

יעדער מוזיק-ליבהאבער וועט זיך בעגייסטערן מיט דעם אוצר פון יודישען פאלקס-ליד אין דער הערליכסטער אויספיהרונג

פון „שיר" = כאר

היינט, דינסטאג, ד. 12 יאנואר 8.45 אוו. אין פילהארמאניע לטובת דעם מעטאל-האנדוו.-צעך

ברויט-קאנקורענץ...

(2) מחמת קאנקורענץ טעמים האט דער קלאמניצער בעקער מאיר וואלבערג אזוי צוהרג׳עט א צווייטען בעקער פון אוירעלאוו, יעקב אברעך, אז יענער איז געבליבען א טויט-פער׳חלשטער ליגען אויפ׳ן וועג.

אברעכ׳ס צושטאנד איז א מסוכנ׳ער.

וואלבערג איז ארעסטירט.

אגב איז ביי אברעכ׳ן בעת׳ן אנפאל גענומען געווארען 130 זלאטעס.

פאר פעלשען וועקסלען

(2) פאר פעלשען די סומע אויף גאראנטיע-וועקסלען, וואס ער האט בעקומען פון איינעם קארל יאנאווסקי (פון דארף לוביאנקא הינטער טארן), האט דער קאמי-ריזענדער שמעון גאלדבערג בעקומען נעכטען פון לאדזער קרייז-געריכט א פסק-דין צו זיצען אנדערטהאלבען יאהר.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) היינט, דינסטאג, ד. 12. ד. ה. האלב 9 אין דער פריה הויבט אן צו אמטירען אויף קאשטשושקי 21 די צוגאב - פאבאר - קאמיסיע פאר׳ן יאהרגאנג 1910 און עלטערע, וועלכע זענען לעת זתה נישט געשטאנען פאר א מיליטער-איבערזיכט, און האבען נישט ערלעדיגט זייער מיליטער-פליכט.

עס דארפען זיך צושטעלען די פעבאראוועס, וואס געהערען צום פ. ק. או. אין לאדז 1, ד. ה. וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און קאמיסאריאט, און וואס האבען בעקומען אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

א שטיקעל חשבון-צדק

ווי אזוי ס׳האט געארבייט די לאדזער פאסט אין 1931

(2) לויט דער סטאטיסטיק פון דעם הויפט-פאסט-אמט אין לאדז, איז אין די לאדזער פאסט-אמטען אנגעגעבען געווארען פאלגענדע צאהל פאסט-זענדונגען:

געוועהנליכע בריף 22,071.750: „פאלעצאנע" — 1,101.778; ווערט-בריף — 25,411; אהנווערטיגע פעקלעך—204,363; ווערט פעקלעך— 38,570 פעקלעך אויף נאכנאהמע — 99.812: פאסט-אויפטראגען —645.783; פאסט-און-טעלעגראפען-איבערווייזונגען — 187,128 אויף דער אלגעמיינער סומע פון 27.827,966 זלאטעס. איינצאהלונגען און אויסצאהלונגען פון פ.ק.א. — 200.704 אויף דער אלגעמיינער סומע פון 100.08?,313 זלאטעס; ארויסגעשיקט צייטשריפטען — 2,699,151.

אנגעקומען קיין לאדז פאר היגע אדרעסאטען געוועהנליכע בריף — 22,448,?32; פאלעצאנע בריף — 1,585,4?6: ווערט-בריף — 27,682, ווערטלאזע פאקעטען — 260.299; ווערטפולע פאקעטען — 32.419, פעקלעך אויף נאכנאהמע — 62.486. פאסט-אויפטראגען — 124,866; פאסט-און-טעלעגראף-איבערווייזונגען 856.868 אויף דער אלגעמיינער סומע פון 105,723.659; איינצאלונגען אין פ.ק.א. 87,944 אויף דער אלגעמיינער סומע פון 12,104,077 זל. און צייטשריפטען, וואס זענען אנגעקומען קיין לאדז — 1,385,134.

דער „שיר-השירים" געזאנג פון

„שיר"=כאר

היינט, דינסטאג, ד. 12. יאנואר, 8.45 אווענד

אין פילהארמאניע

לטובת דעם מעטאל-האנדווערקער-צעך

וועט זיין „שירת-מרים"

אויסצייכנונג פאר א לאדזער

(2) דער לאדזער בירגער, וויקטאר בלומענפעלד, אינהאבער פון א וויין- און בראנפען-געשעפט אויף 11 ליסטאפאד 40, איז בעשענקט געווארען מיט׳ן אונאפהענגיגקייטס-קרייץ פאר די פערדינסטען ביים דעראבערן די אונאפהענגיגקייט.

ה׳ בלומענפעלד איז געווען א וואכמייסטער אין דעם ערשטען אולאנען-פולק פון די פוילישע לעגיאנען, די אזוי-גערופענע „בעליניאקעס".

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15) ס. גארפיין, (פילסודסקעגא 54) ס. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 164) ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28) א. שימאנסקי (פזשענדזעלניאנא 75)

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

בעקומט אין די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

ז. או. פ. או. גיט איבער א נייעם בלאק

אויף ניי-פאביאניצער גאס איז רשות פון לאקאטארען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, גיט היינט די ז. או. פ. או. איבער א נייעם וואוינונגס-בלאק פון דער סעריע הייזער, וואס די דאזיגע אינסטיטוציע בויט פאר בעאמטע אויף ניי-פאביאניצער גאס.

דער בלאק ענטהאלט 30 וואוינונגען איינ ציםערדיגע, א צימער מיט א קיך, און 2 צימערן מיט א קיך.

א סכסוך אין די פאביאניצער בעקערייען

(2) היינט וועט אין פאביאניץ פארקומען א בשותפות'דיגע קאנפערענץ פון די דארטיגע בעקער-געזעלען מיט די בעקעריי-אינהאבער.

עס האנדעלט זיך וועגען פעסטשטעלען א לוין-צענניק, און אויב עס זאל נישט קומען צו א הסכם וועט דארט אויסברעכען א שטרייק אין די בעקערייען.

די העכליכסטע קלאסישע שאפונגען וועט זינגען

דער פראכטפולער

„שיר-כאר"

היינט, דינסטאג, דעם 12 יאנואר 8.45 אוו

אין פילהארמאניע

לטובת דעם מעטאל האבדוו.-צעך

טריקאטאזש-בראנזשע גרינדעט א קארטעל

דאס נייע צאל-געזעץ האט אויך צוגעהאלפן, אז די פאבריקאנטען פון זאקען און טריקאטאזש זאלען זיך קענען קארטעליזירען.

לויט דעם נייעם געזעץ וועט זיין אזוי: דער קארטעל פון די פאבריקאנטען פון זאקען און טריקאטאזש, וועט בעקומען דאס מאנאפאל-רעכט צו צאהלען דעם ביליגען צאל פאר די רויע ארטיקלען.

די איבעריגע פאבריקאנטען און סוחרים, וועלען מוזען צאהלען א הויכען צאל, וואס וועט זיך נארגישט קאלקולירען און וועלען נישט קענען ארבייטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען זיך בעדייטענד פערגרעסערט די שאנסען פון דעם ארגאניזירטען קארטעל.

אין די נאהנטסטע טעג, וועלען די לאדזער פאבריקאנטען פון זאקען און טריקאטאזש אפהאלטען א גרויסע קאנפערענץ, וועגען צואיילען זיך מיט'ן ארגאניזירען דעם קארטעל.

די הויפט-אויפגאבע פון קארטעל וועט זיין העכערען די פרייזען און פאדערען קאסע-דעקונג.

געשלאגען א שטרייק-ברעכער

און בעקומען דערפאר א פסק צו 2 חדשים זיצען

(2) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט די מיטגלידער פון דער גמינע. שטרייק-קאמיסיע: וולאדיסלאוו שאדקאווסקי, סטאניסלאוו יאבלאנסקי און קאזשימיעזש טאקווא, יעדען אויף 2 חדשים טורמע. דערפאר, וואס בעת'ן בעקער-שטרייק דעם 15 נאוועמבער האבען זיי ביז חלשות אפגעה'רג'עט דעם שטרייק-ברעכער אסקאר נעלקען.

גרויסע הנחה פאר צוגעמאכטע בעקערייען

זיי וועלען צוריק געעפענט ווערען ביז'ן 1 יולי

דעפוטאט מינצבערג האט נעכטען אפגעהאלטען א לאנגע קאנפערענץ מיט'ן וואיעוואדע יאשטשאלט און ס'איז ענדליך געלונגען אויסצופועל'ן א גרויסע הנחה וועגען די בעקערייען, וואס זענען שוין פערמאכט געווארען און וואס דארפען פערמאכט ווערען.

די הנחה בעשטעהט אין דעם, וואס די וואיעוואדזטווע וועט ארויסשיקען א צירקולאר, אז אלע בעקערייען, וואס האבען שוין בעקומען פעראָרדנונגען, אז די ווערען פערמאכט, וועלען בלייבען אפען ביז'ן 1-טען יולי. די בעקערייען, וואס זענען שוין פערמאכט געווארען וועלען צוריק געעפענט ווערען ביז'ן 1-טען יולי. די דאזיגע הנחה גילט אבער נאר פאר די בעקערייען, וועלכע געהערען צו די אייגענטימער, אויב זיי ווערען געפאכט איז די הנחה נישט גילטיג.

דאס איז נאך נישט קיין סימן

אז עס מוז דווקא זיין צוואנגס-זונטאג-רוה

(2) נאפאלעאן יעלענקעוויטש (פון ציגעלגאס 39) אינהאבער פון א מעכאנישער וועבעריי אויף קאשטשושקי 10, איז זיך נוהג, אז יעדען זונטאג איז ער, אזוי-צו-זאגען, „מבקר חולה" זיין געשעפט.

האט זיך געמאכט, אז דעם זונטאג, ווען ער איז בעוועזן אליין אין געשעפט, זענען צו איהם אריין 2 עלעגאנטע הערען, און געפיהרט מיט איהם אונטערהאנדלונגען וועגען קויפען א גרעסערען פאסטען סחורה.

יעלענקעוויטש האט זיי אלץ געוויזען, וואס זיי האבען פערלאנגט, און זיי האבען יעדע סחורה אויסגעטאפט, געדונגען זיך און געזאגט אז זיי וועלען קומען אויף מארגען, מאנטאג שליסען די טראנזאקציע...

די טראנזאקציע זייערע האבען זיי אבער געשלאסען פריהערגאך. ווארום אויף מארגען, מאנטאג, האט מען זיך געכאפט, אז די „אורחים" האבען צוגעהוילען 2 שטיקלעך זייד פאר אנ'ערך 500 זלאטעס.

18 — ער, און 16 — זי

(2) די 16-יעהריגע יוזעפא ספיש פון דארף דאגושין איז נאך נישט ראוי לחופה, אבער דאך האט זי א „קאכאנעק", דעם 18-יעהריגען איגנאצי אנדזשעיעווסקי פון דארף בעמבגי, און זי טראגט שוין פון איהם...

אטא דער לעצטער פרט האט געמאכט אפקיה לען דעם קאכאנעק צו זיין קאכאנקע, און ער האט אפילו בעשלאסען חתונה צו האבען מיט אנ'אנדערער.

האט איהם יוזעפא געווארענט, יז אין קלויסטער, בעת ער וועט חתונה האבען מיט דער אנדערער, וועט זי דעם יונגען פארפאלק [illegible] אלס „דרשה-געשאנק" איהר קינד...

איגנאצי האט זיך דערפאר דערשראקען, און נעכטען האט ער צוגעפילעוועט, ווען יוזעפא איז געווען ביי זיך אין שטוב, און דורכ'ן פענסטער אריינגעשאסען איהר דריי קוילען.

צום גליק איז דאס יונגע מיידעל לייכט פערוואונדעט געווארען.

אנדזשעיעווסקי איז ארעסטירט, און ער וועט שטיין פאר א שטאנד-געריכט.

אלענפאלס קאן ער נישט זאגען: — יא טשיען קאכאם, א טי ספיש....

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

אלזע 1-טער מאי 2. דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאן.

גאסטשפילן פון לאדזער קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער „ארט"

קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.

היינט, דינסטאג - 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.45 אוונט צום 25 טען מאל

ווידערהאלונג פון דער גרויסער פייערליכער פרעמיערע פון 24. פראגראם א.ג.

מ'לאכט פון דער וועלט

אין 2 טיילן 14 בילדער

טעקסטען: מ. בראדערזאן, י. אפעלזשאנעק, ש. א לישאל. מוזיק: דוד בייגעלמאן, מאק-דזווועל און פאלקס-מאטיוון. דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטיס. רעזשי ש. דושיגאן און י. שומאכער. בינע-אינספעקציע: מ. קאן.

עס בעטייליגען זיך (לויט א"ב): ש. גאלדשטיין, מרים דאלסקא, ש. דושיגאן, שיינע מרים, צילי סטאל. מ. פעטערמאן, מ. פולאווער, מ. קאן, י. שומאכער, י. שיפער און א קינסטל. טאנץ-קווארטעט

די קאסע איז אפען פון 6 א זייגער אין אוונט.

Teatr Popularny

Ogrodowa 18, tel. 17?-00

נור 3 טעג! פון מיטוואך ד. 13 ד. ח 8 און 10 אוו.

„באל ביי זולא"

סצענישע קארנאוואל-פארשטעלונג אין 18 בילדער פון ווים, הסמאר. ד"ר פיעטראשעק און סלאנימסקי.

גאסט-אויפטריטען פון די הויפט-ארטיסטען פון ווארש. Zula Pogorzelska, „BANDA" Konrad Tom oraz Marjan Wawrzkowicz i Jerzy Boroński. לעגענדארער באלעט-אנסאמבל מיט Marjan Winter באלעטמייסטער פון דער ווארשאווער אפערע. פערגרעסערטער ארקעסטער (16 פערזאן) אונטער דער ליטונג פון ה' משיזשעווסקי.

בילעטען פון 1 ביז 5.50 זל' שוין צו בעקומען אין טעאטער-סעקרעטאריאט ביי פיוואצקי, בענעדיקטא 1, טעל. 156-36.

שטרייק אין א טעקסטיל-פאבריק

(2) אין דער טעקסטיל-פאבריק פון „פערסטערס יורשים" אין בעלכאטאוו איז נעכטען אויסגעבראכען א שטרייק, מחמת דעם. וואס די אדמיניסטראציע האט זיך אפגעזאגט צו בעצאהלען פאר די אורלויבען.

די טעג פאהרט ארויס דער פאבריקס-אינספעקטאר אינטערוועניערען וועגען דעם ענין.

נקמה פון א פערד

(א) וולאדיסלאוו יאנקאווסקי, א פויער פון דארף סמארדזעוו, נעבען לאדז, איז בעקאנט געווען אין זיין דארף, אלס איינער וואס פייניגט זיינע פערד. עהערנעכטען האט ער געפיהרט אהיים 15 קארץ קויהלען, און אזוי-ווי די בלאטע אין וועג איז געווען א זעהר טיפע, איז די שקאפע זיינע „פערהריזנעט" געווארען און נישט געקאנט זיך פון דער בלאטע ארויסטאפען. יאנקאווסקי האט זי געשלאגען מיט דער בייטש, מיט א שטעקען, און אז ער האט זי אויך מכבד געווען עטליכע מאל מיט אנ'ארטשיק, האט זי איהם צוריק אזא בריקע געטאן מיט דער קאפיטע אין קאפ אריין, אז ער איז געפאלען א טויטער אויפ'ן ארט.

זיין ליבע איז שטארק

(2) נייכטען האט וולאדיסלאוו גניעזדזשינסקי (פון דארף קאלי) ביי זיין פאטער אין הויז אויף עלמא 49 צוגשטאכען זיין ווייב די 20-יעהריגע מאריאנא.

בסך הכל האט זי בעקומען 12 מעסער-שטעך אין דער ברוסט.

פאנאטאוויש האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל, אין פאליציי — איהר „ליבטיגע" מאן אין טורמע.

היינט פייערליכער קאנצערט פון „שיר"-כאר

היינט, דינסטאג, דעם 12-טען יאנואר, 8.45 אוועגד קומט פאר אין דער פילהארמאניע דער פייערליכער קאנצערט פון „שיר"-כאר, לטובת דעם מעטאל-צעך (פאלודניאווא 4), אונטער דער ליטונג פון בעקאנטען דיר. פראפ. י. פייווישיס מיט דער בעטייליגונג פון די סאליסטען פרל. ס. קראפיווניק (סאפראן) און ה' ה. קארן (טענאר), ביים קלאוויר פרל. ל. לאקס. אין פראגראם: קאמפאזיציעס פון זולצער, שובערט, היידען, מענדעלסאן און יודישע פאלקס-לידער.

פון צירק „מעדראנא"

מיט א ריזיגען ערפאלג געהט דער אויסגעצייכענטער פראגראם פון צירק „מעדראנא". עס נעהמען אנטייל הערעסירטע חיות, ווי אויך דער גאנצער צירק-אנסאמבל.

ר. איזראעל.

קאפערעלע

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

69

— ווער איז דארט אין צימער, האט בערנארד געשריגען און אנגעהויבען צו רייסען די טיר. די טיר איז אבער געווען פעסט צוגעמאכט און ס'איז נישט געווען קיין רייד וועגען דעם, אז מ'זאל זי עפענען. בערנארד האט צוגעלעגט דאס אויער צו דער טיר און געהערט וואס אינעווייניג טוט זיך אין צימער. און ווידער איז פארגעקומען דאסזעלבע... מ'האט געקלאפט מיט די טירען פון די שענק, געווארפען פערשידענע געגענשטאנדען, און ס'האבען זיך אפגעטון מודנע'דיגע זאכען. פאר דער טיר האבען זיך צונויפגעזאמעלט עטליכע שכנים וועלכע זענען געשטאנען מיט אפענע אויגען און נישט געוואוסט וואס דא קומט פאר. אויך בערנארד האט זיך אליין נישט אפגעגעבען קיין חשבון פון די געשעהענישען, ביז בערנארד האט זיך געקענט איבערצייגען וואס ס'קומט פאר און וואס ער דארף טון, האט מען פלוצלונג דערהערט א גערויש פון גאס. מ'האט געשריגען, געפייפען און געיאגט.

בערנארד האט פערשטאנען, אז דער טומעל אין גאס שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען ביי איהם אין צימער און איז ארויסגעלאפען אין גאס. פאר זייגע פענסטער איז געשטאנען א גרויסער עולם, וועלכע האבען זשעסטיקולירט מיט די הענד און וועגען עפעס דיסקוטירט.

— וואס איז דא געשעהען, האט בערנארד [illegible] פרעגט דעם עולם, וועלכער איז געשטאנען ביי [illegible] פענסטער.

— פון אט דעם פענסטער זענען ארויסגעשפרונגען עפעס דריי פערשוין מיט רעוואלווערן אין האנד ס'איז זיכער, אז דא אין צימער איז פארגעקומען עפעס שרעקליכעס, ס'איז מעגליך, אז א מארד, מ'האט געוואלט די פערשוינען פערהאלטען, אבער זיי האבען געדראהט מיט רעוואלווערן און קיינער האט נישט געוואגט זיי צו פערהאלטען.

— אין הויז דא איז גארנישט געשעהען, האט בערנארד געזאגט צום עולם, איהר קענט זיך בערוהיגען, קיינער איז נישט ערמארדעט געווארען און קיינעם איז דא גארנישט געשעהן.

דער עולם ארום האט [illegible] נייגעריג געקוקט אויף בערנארד'ן. מ'האט אנגעהויבען צו מורמלען און צו ווארפען אויף איהם בליקען, וועלכע האבען געזאגט:

— ער איז זיכער איינער פון דיזעלבע חברה. בערנארד האט דאס פערשטאנען און האט געוואלט די מענשען ארויסברענגען פון טעות. :

— אין די דאזיגע פענסטער, פון וועלכע די פערשוינען זענען ארויסגעשפרונגען וואוין איך אליין. איך פערזיכער אייך, אז דארט איז גארנישט שרעקליכעס פארגעקומען.

דערווייל זענען אנגעקומען עטליכע פאליציאנטען, וועלכע ס'איז מיטגעטיילט געווארען וועגען דער געשעהעניש אין גאס. די פאליציאנטען זענען אריין צו קאלינסקי אין דער וואוינונג, און ערשט האט מען זיך גענוי געקענט ארומקוקען דעם חורבן וואס די געהיימנישפולע חברה האט אנגעמאכט, אין דער וואוינונג.

בערנארד האט זיך דערווייל געכאפט, אז דאס דינסטמיידעל בעוויזט זיך נישט, ער האט זי אנגעהויבען ארומצוזוכען און ענדליך זי געפונען אין באד-צימער א געבונדענע מיט א פערשטאפט מויל. בערנארד האט זי בעפרייט און זי האט נאר געקענט ערקלערען אז ווען זי איז געשטאנען אין קיך, איז זי פון הינטען בעפאלען געווארען דורך עטליכע פערשוינען, וועלכע האבען איהר צוערשט פערשטאפט דאס מויל, דאן זי געבונדען און אריינגעווארפען אין באד-צימער. באלד דערויף איז פינסטער געווארען אין דער וואוינונג און מעהר וויים זי גארנישט.

— ס'איז נישט קיין ספק האט בערנארד געטראכט, אז די גאנצע געשעהעניש שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דעם מענש מיט די „שלאנגען אויגען", מיט דער פרוי פון באנקיר ראזענטאל, מיט לעאן דרייהארן, און מיט ראזענטאל'ן. ער האט אבער בעשלאסען דערווייל וועגען גארנישט דערצעהלען און מאכען דעם אנשט... אז ער אליין איז איבערראשט פון דעם וואס איז פארגעקומען און ווייסט נישט קיין שום איינצעלהייט.

קאלינסקי האט זיך אנגעהויבען ארומצוקוקען וואס די פערשוינען האבען געזוכט, אלע שענק זענען געווען געעפענט און אלץ וואס האט זיך אין די שענק געפונען איז יעצט ארויסגעווארפען אויף דער פאדלאגע. די שופלאדען זענען געשטאנען אפען און אלע פאפירען ארויסגעווארפען, ווי מ'האט נאר געקענט טראכטען אז ס'קען דיך עפעס געפונען איז געווען אדורכגעזוכט, אפילו די טירלעך פון די אויווענס זענען געווען אפען און די אש ארויסגעווארפען אויף דער פאדלאגע, די טאפעטען אויף די ווענד אפגעריסען, שטיקער פון דער פאדלאגע אויפגעריסען.

— ווי אזוי האבען די חברה-לייט אין אזא קורצער צייט געקענט מאכען אזא הורבה, האט בערנארד אויפ'ן קול געטראכט. קיינער פון די אויגענצייגען האט נישט געוואלט גלויבען, אז די גאנצע געשעהעניש האט פערנומען אפשר צעהן מינוט צייט.

— אויב אזוי, האט איינער פון די פאליציאנטען געזאגט, אויב זיי זענען דא נישט געווען מעהר ווי צעהן מינוט האבען געמוזט דא זיין נישט קיין דריי פערזאן נאר אכט.

קאלינסקי האט זיך דאן איבערצייגט אז די חברה האט גארנישט מיטגענומען, אפילו נישט קיין ווערט-זאכען, זעהט אויס, אז זיי האבען געזוכט גאר עפעס אנדערש, וואס קאלינסקי נישט געקענט וויסען און אפילו זיך נישט געקענט אנשטויסען.

(פארטזעצונג קומט).

ŁÓDŹ ZAKOPANE ŁÓDŹ KRYNICA

וואַגאָן מיט דירעקטער קאָמוניקאַציע נאָך זאַקאָפּאַנע מיט רעזערווירטע פּלעצער געהט אָב דאָנערשטאָג, דעם 14. ד.ח. איינשרייבונגען אין דער פּוילישער רייזע-ביוראָ

„ORBIS", Piotrkowska Nr. 65

געגענאיבער דעם גראַנד-האָטעל. 992

נערוועז-קראַנקע בעגייט זעלבסטמאָרד

אַראָפּשפּרינגענדיג פון דריטען שטאָק

(2) די נערוועז-קראַנקע, טאָדאָרא באַרוך (48 יאָהר אַלט) האָט לעצטענס געוואוינט ביי איהר שוואָגער אויף סקווערקאָווא גאַס.

זי האָט זיך שוין פריהער געהאַט געהיילט אין א סאַנאַטאָריום, און ס'איז איהר געווען בעסער געוואָרען.

די לעצטע טעג האָט זי אָבער ווידער אָנגעהויבען צו ליידען אויף די אַנפאַלען פון פערפאַלגונגס-מאַניע און נעכטען איז זי אַראָפּגעשפּרונגען פון 3-טען שטאָק, און זיך דערהרגעט אויפ'ן אָרט.

ביים פאַלען האָט איהר קערפּער פערטשעפּעט אין דער פאַרביי-געהענדיגער רבקה שיינבערג (פון פּיעטריקאָווער 17), וועלכע האָט פאַר שרעק בעקומען א נערווען-אַטאַק, און פּאָגאָטאָוויע האָט זי געמוזט אָפּפיהרען אַהיים.

די מאַנדאַטען-פערטיילונג

נאָך די וואַהלען אין טושינער שטאָט-ראַט

דער רעזולטאַט פון די טהערגעכטיגע וואַהלען צום טושינער שטאָט-ראַט זענען פאָלגענדע:

ליסטע 1 (פּעראייניגטע לאַנדווירטען, האַנדווערקער, סוחרים און אַרבייטער) 273 שטימען — 2 מאַנדאַטען.

ליסטע 2 (פעראייניגונג פון יודען „בעבע" און ציוניסטען) 253 שטימען — 2 מאַנדאַטען.

ליסטע 3 (יודישע קליינהענדלער און האַנדווערקער) 136 שטימען — קיין מאַנדאַט.

ליסטע 4 (אומפּאַרטייאישער טושינער איינוואוינער 157 שטימען.

ליסטע 5 (אָרטאָדאָקסען-פערבאַנד) 153 שט. — 1 מאַנדאַט.

ליסטע 6 (קריסטליכע לאַנדווירטען. האַנדווערקער און סוחרים) 704 שטימען—5 מאַנדאַטען.

ליסטע 7 (דעמאָקראַטישע פעראייניגונג, אַרבייטער און אומפּערמעגליכע פּויערים) 205 שט. 1 מאַנדאַט.

דער בערלינסקי-אָווענד אין האַנדווערקער-קלוב

לעצטענס קומען פאַר אינטימע פאַמיליען-אָווענטען אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-קלוב (פּאָדרזשעצנאַ 4). עס זענען שוין פאָרגעקומען עטליכע אָווענטען פון די אַרטיסטען פון דער „ווילנער טרופּע" וועלכע האָבען זיך זעהר גוט איינגעלעבט.

דעם פערגאַנגענעם פרייטאָג איז אויך פאָרגעקומען א גרויסער ליטעראַרישער פאַמיליען-אָווענד פון בעקאַנטען יונגען לאָדזער שריפטשטעלער ש. בערלינסקי.

מיט א שיינער רעדע האָט געעפענט דעם אָווענד דער ה' ש. שוואַרצבערג, שילדערנדיג דעם שווערען וועג פון'ם טאַלענטירטען שרייבער ש. בערלינסקי, וועלכער שטאַמט אַליין פון דער מאַסע. דער דיכטער ש. בערלינסקי האָט געלייענט איינינע נאָך נישט געדרוקטע שאַפונגען, וועלכע די פערזאַמעלטע האָבען וואַרים אויפגענומען.

די ה"ה יאַנאַ און פישמאַן פון דער פּרץ-טעאַטער-סטודיע ביים „הזמיר" האָבען זעהר געלונגען רעציטירט איינינע זאַכען פון פּרץ. שלום-עליכם און בערלינסקי'ן. דערנאָך האָט אויך מיט גרויס ערפאָלג רעציטירט ה' קאַרמאַן „די נאַכט" פון בערלינסקי.

ס'איז געווינשען, אַז ס'זאָלען אָפטערס פאָרקומען אַזעלכע קינסטלערישע אימפּרעזעס.

שוין מאָרגען א באַל ביי זולאַ

גאַסטשפּילען פון די אַרטיסטען פון דער וואַרשאַווער „באַנדאַ" אין פּאָפּולאַרני-טעאַטער

לאָדז ערוואַרט אַן אומגעוועהנליכע סענסאַציע. דער ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום, דער שטאָלץ פון וואַרשאַווער „באַנדאַ", דער נייער פילם-שטערן פון בילד „אולאַנער, אולאַנער", זולאַ פּאָגאָרזשעלסקאַ צוזאַמען מיט קאָנראַד טאָם, יעזשי באַראַנסקי קומען קיין לאָדז נאָר אויף 3 טעג און וועלען אויפטרעטען אין דער רעווי א. נ. „דער באַל ביי זולאַ". עס נעהמט אויך אַנטייל דער גאַנצער באַלעט מיט'ן וואַרשאַווער באַלעט-מייסטער מאַריאַן ווינטער אין דער שפּיץ.

אַלזאָ, דעם 13, 14 און 15-טען ה. ח. וועט לאָדז האָבען די איינציגע געלעגענהייט נאָך איינמאָל צו זעהן די וואַרשאַווער געסט. די דירעקציע האָט אויך רעדוצירט די פּרייזען פון די בילעטען, כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם לאָדזער פּובליקום צו געניסען פון די זעלטענע פאָרשטעלונגען.

היינט שפּילט דער „אַרט"

דאָס פּראָגראַם: מ'לאַכט פון דער וועלט

דאָס פּראָגראַם „מ'לאַכט פון דער וועלט", אין וועלכען עס האָבען זיך פערמאָסטען הומאָר, וויץ, געזאַנג, טאַנץ, און קאָליר האָט אַזאַ איבעראַשענדען ערפאָלג, וואָס האָט איבערגעשטיגען אַלע ערוואַרטונגען.

היינט, ווערט געשפּילט איין מאָל — 9.30 אין אָווענד.

דער סטרוגאַטש-קאָנצערט

קומט פאָר מאָרגען, מיטוואָך

לויט ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, קומט פאָר מאָרגען מיטוואָך אין „פילהאַרמאָניע" דער לידער-קאָנצערט פון דעם בעליבטען און פּאָפּולערסטען יודישען אַרטיסט און זינגער יוסף סטרוגאַטש. מיט איהם טרעט אויך אויף דער לאָדזער יודישער רעוועלערסען-קוואַרטעט, וואָס וועט געלייטעט דורך דעם בעקאַנטען מוזיקער ה' זעלמאַן.

צו דעם אָווענד האָט דער אַרטיסט יוסף סטרוגאַטש צוגעגרייט אַן אינטערעסאַנט פּראָגראַם פון לידישע, הומאָריסטישע, חסיד'ישע און חזנ'ישע לידער.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דינסטאַג, דעם 12 יאַנואַר 1932

11,58 צייטסיגנאַל, 12,10 גראַמאָפאָן. 3,25 פאָרלעזונג, 3,50 פּראָגראַם פאַר קינדער, 4,20 פאָרלעזונג, 4,40 גראַמאָפאָן, 5,10 פאָרלעזונג. 5,35 קאָנצערט, 6,50 פערשידענעס, 7,15 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, 7,30 רעפּערטואַר, 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8,00 פאַסטקעסטעל, 8,15 קאָנצערט פון ווילנע, 10,10 קאָנצערט פון ווילנע, 10,40 קאָמוניקאַטען, 11,00 טאַנץ מוזיק.

* * *

היינט 15.25 וועט פרוי וואַנדאַ אַראָוויטש דערצעהלען וועגען די נייע וואוינונגס-קוואַרטאַלען אין אויסלאַנד. ווי אַזוי עס איז טעכניש רעאַליזירט געוואָרען די האַרבע פראַגע וועגען צושטעלען ביליגע און בעקוועמע וואוינונגען פאַר די ברייטע מאַסען, 17.10 וועט ה' זייטיס אויפקלערען די בעגריפען פון קולטור ביים פאָלק, אַדעל, פּראָלעטאַריאַט און בורזשואַזיע. וואָסער גייסטיגער און פּראַקטישער אונטערשיד עס איז צווישען די דאָזיגע קולטורען. 17.35 א קאָנצערט פון פילהאַרמאָניע-אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' פּיטעלבערג. אין פּראָגראַם „ראָמעאָ און יוליאַ" פון טשייקאָווסקי דערנאָך דער וואַלץ פון דער אָפּערע „דער קאַוואַליר מיט דער רויז" פון שטראַוס. אַלס סאָליסטען טרעט אויס די פּיאַניסטין דאָבּרישיצקי. זי וועט אויספיהרען שומאַנס קאָנצערט.

Dr. med.

H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43) טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8, זונטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. M. Goldblumowa

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף פּילסודסקי 69

(עק נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 113-65

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

ציזעהר ביליגע פּרייזען

פון 75 גראָשען אַן

געבען יעדען מעגליכקייט צו בעזוכען דעם גרויסען קאָנצערט פון דער

גראַנדיעזן שיר-כאָר

היינט, דינסטאַג, ד. 12 יאַנואַר 8.45 אוו. אין פילהאַרמאָניע לטובת דעם מעטאַל האַנדוו. צעך

מאַגען-שמערצען

מאָגען-דרוק, פערשטאָפּונג, דאַרם-צופּוילקייט, שלעכטע פערדייאונג, קאָפּ-ווייטאָג, בעלטשען, בלאַסע געזיכטס פאַרב ווערען שנעל בעזייטיגט ביים געברויך פון נאַטירלעכער ביטער-וואַסער

Franciszka Józefa

א גלאָז קורץ פאַרן שלאָפען געהן. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקסעס.

היינט פּרעמיערע! מיי-מייסטערווערק פון פראַנצויזישער דער קלאַנג-פּראָדוקציע רעזשי פון AUGUSTO GENINA א. נ.

זשאַרזשעט'ס ליבע (ליבעס אין דער האַלב-נאַכט)

דראַמע פון לעבען פון נאַכט-פּיגעלעך! ~~~ פּאַריז ביינאַכט! ~~~ פערבאָטענע פערגעניגענס און וואַהנזין!

טאַנץ KAN-KAN אויסגעפיהרט דורכ'ן בערימטען רוסישען באַלעט-אַנסאַמבל פון Foliers Bergere אין פּאַריז.

אין די הויפּט-ראָלען: Daniele Parola, Piere Baczew, Jacque Varenne

פּאָפּולערע פּרייזען! דער זאַל איז גוט בעהייצט. אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ., שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער APOLLO

אָנהייב 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג—12 א זייגער בייטאָג

היינט פּרעמיערע! קלאַנג-ווערסיע! מעכטיגער פילם, געשאַפען אויפ'ן גרונד פון דער ערצעהלונג פון Victor Hugo

א. נ. „דער מענש, וואָס לאַכט"

דראַמע פון ליבע און אָפּפערונג — אין די הויפּט-ראָלען: CONRAD VEIDT, MARY PHILBIN

נעקסטער פּראָגראַם: „אַבלאָווע אין פּאַריז".

שרייבען שיין און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף

ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס.

אויך ווערט אויסגעלערנט נוט שרייבען א יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרנישט. — די עלטער שפּילט קיין ראָלע נישט.

זאַוואַדזקאַ 19, 1. שט. פראָנט.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע און קינדערלאַזיגקייט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98

נעמט אָן פון 8—10; 4—8 אָווענד.

זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען

11-טען ליסטאָפּאַד 9

קאָנסטאַנטינער טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

Dr. med. M. Lerner

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

זאַכאַדניאַ 64, טעל. 113-09

נעמט פון 3 — 5 נאָכמ. 131

דאַנקזאַגונג.

דערמיט אַנטשולדיגען מיר זיך פאַר פאַמיליע שפּירידאָן, מאַנטשאַרניא-אינהאַבער זשעלאַזנאַ 44 פאַר אונזערע אונבערעכענטע אויסטריטען געגען די דערמאָהנטע און פערזיכערן, אַז אַזעלכעס וועט מיהר נישט געזאָגט ווערען. אַלס חרטה ווערט געשפּענדעט 5 זל. פאַר'ן יתומים-הויז, זגערזשער 40.

פרוי סער, פרוי שוואַרץ, פרוי קרומהאָרן

271

BIURO INKASA WIERZYTELNOŚCI i porad prawnych

„JUST" wł.: M. SZENFELD

איז מיט דעם היינטיגען טאָג איבערגעטראָגען געוואָרען פון זאַוואַדזקאַ-גאַס 18 אויף

נאַרוטאָוויטשאַ 13, פראָנט

נייער טעלעפאָן 111-50.

Dr. med. W. Eychner

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4

(נעבען קינאָ „טשאַרי") טעל. 134-72

נעהמט אָן פון 2½ — 4 און פון 7 — 8 אָווענד.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

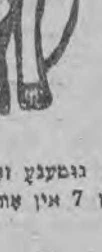

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעלבראָך ווערט גרויס אַזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי א וואַסער-קאַן: און עס פאַלט אַריין אין דעם פוס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעל גוטע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכנעט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָר'ען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען אָרטאָפּעדישען דאָקטאָר בראַכורסטאַנד בעזונדערן זיכער דעם מערטשען און געפעהרליכסטע בראָך. אויך פאַר הויקערס לעמונגען מיט הייל-גאַרטען און אָפּעראַטן פאַר פערקרימטע פיס און פלאַך-פיס ספּעציעלע איינלאָגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפּפאַנג פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערפינדען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט דעם ה' ד"ר י. ראַפּאַפּאָרט וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פראָנט, פּאַרטער, פאַר אויסקורירען מיך פון א שווערער ברוך-קראַנקהייט, וואָס האָט געדראָהט מיט'ן טויט. היינט א דאַנק דעם פערלענגטען באַנדאַזש און מיהזאַמער אַרבייט פון ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט איז דער ברוך אויסקורירט געוואָרען. מיט אַ פּאָר ווערטער, דער ספּעציאַליסט האָט איינגעזעהן אין דעם פאַל בעזונדערע נסים.

אהרן מיכאַלאָוויטש, בלאַשקי, גורני רינעק 25.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

הייבט אויף פאלגענדע טעג!
דאס גרויסע פילם-קונסטווערק, די מעכטיגע דראמע א. נ.:

„אין דער נעץ פון שקר“

שוידערליכע טראגעדיע פון א פרוי און געליבטע, ווי אויך
א טראגעדיע פון א פאטער, וואס האט געפרובט
צו דערמארדען זיין אייגענעם זוהן
אין די הויפט-ראלען:

EMIL JANNINGS
Esther RALSTON, Gary COOPER

קירצליך: „דער דזשאדזז-קעניג“

דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

---

44 | וויכטיג פאר מחותנים! | 44
קייפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערציגט אייך
נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 56-162
נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל
שעהן, גוט און בילליג.
בעט: בקווית אויך געניגט מעבעל.
דיוואנעס א. ז. וו.
44 | קומט און איבערצייגט אייך! | 44

80% ביליגער, ווי איבעראל!
מעבעל
פון דער פיינסטער און בעסטער
אויספיהרונג בעקומט איהר נור אין
דעם ערשט-קלאסיגען מעבעל-לאגער פון

Ch. Gliksztajn

45 פיעטריקאווער 45 (עק זשעלאזנא)
אויף לאגער עס-צימערן, שלאפצימערן און גאבינעטען
ווי אויך עוצעלנע מעבעל-געגענשטענדע.
סענסאציע! א שלאפצימער בעקומט איהר נור פאר 950 זל.
א גארדעראבע, א גרויסער שפיגעל, צוויי בעטען מיט מאטראצען,
2 נאכט-שענקלעך, 1 טואלעטע, 2 שטיהלען, 1 פאטעל, 1 טישעל,
1 קאזעטקע. קומט און איבערצייגט אייך! געדענקט די אדרעס!

פערשרייבט אייער קינד וואס לערנט
אין א פוילישער שולע אין דעם איינ־
ציגען מוסטערהאפטען רעליגיעזען בית ספר
פאר קינדער, וואס לערנען אין פוילישע שולען

„תורה-ודת“

פל. וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6
פאר קינדער פון 5—14 יאהר.

דאס לעהר-פראגראם פון „תורה ודת“ נעמט ארום
א קורס פון אלערליי למודי קודש (עברי, חומש,
רש"י, נ"ך, דינים, משניות, גמרא), העברעאישע
שפראך, יודישע געשיכטע א.ז.וו. און אלעס וואס
א יודיש קינד דארף צו וויסען. דאס לעהר-פערזאנאל
בעשטעהט פון די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען.
צוליב'ן קריזיס — הנחה-פרייזען.
קינדער פון 4—8 יאהר ווערען אהיימגעפיהרט
דורך א ספעציעלען מענש.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

ווייכטיג פאר חתנים!
דאס גרעסטע געשעפט פון

יודישע לאנגע מלבושים
ה. מענדראווסקי

לאדז, אגראדאווא 8, טעל. 28-202

וואס האט זיך צוליב בעריהמט געמאכט מיט איהרע אויסארבייטונגען
אין אלע עקען פון פוילען, בעזיצט אויף לאגער א גרויסן אויסוואהל
פון אלע ארט התונה-אויסשטייערס, ווי אויך אלערליי סאר-
טען פון קלענסטען נומער ביז ביליגסטען ביז'ן גרעסטען און טייערסטען.

צוליב'ן קריזיס אויסערסט נידריגע פרייזן!

אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסטע בעסטעלטע ארבייט
מיט די בעסטע דיפלאמירטע פאכמענער. איך בעזיץ אויף לאגער
א גרויסען אויסוואהל פון די בעסטע סחורות טאמאשאווער
-אין ביצער, אויך די בעסטע אויסלענדישע זיידען-שטאפען
ספעציעל אויף בעשטעלונגען. אלע ארט בעשטעלונגען קענען
אויך אויסגעפיהרט ווערען דורך דער פאסט צושיקענדיג א פאס-
קארטעל מיט דער מאס.
בעמערקונג: א ספעציעלען ראבאט פאר מיטגליעדער פון
„אגודת ישראל“.

קומט און איבערצייגט אייך!!!

Artyst. Zakład Fotograficzny
„POLONIA“
ŁODZ, Sw. JERZEGO Nr. 11.

דער פאטאגראפישער אטעליר „פאלאניא“
בעמיהט זיך שטענדיג צופרידענצושטעלען זיינע קונדען מיט זיין
סאלידע ארבייט און פינקטליכע אויספערטיגונג.
דעריבער כדי צו געבען אלע די מעגליכקייט זיך איבערצוצייגען,
האב איך פערקלענערט די פרייזען אויף אלע ארט פאטא-
גראפיעס און פארטרעטען. א חוץ דעם גיב איך צו
א פרעמיע! יעדער איינציגער, וואס בעשטעלט
6 ברוינע מ. פאטאגראפיעס 3 זל.
בעקומט א שפיגעלע מיט זיין איי-
גענער פאטאגראפיע אומזיסט.
בעמערקונג: אויפ'ן וואונש גיב איך ספעציעלע קאסטיומען
צו די אויפנאהמען אהנגעלטליך. מיט אכטונג
ארטיסט. פאטאגראפ. אטעליר
„POLONJA“
לאדז, יעזשעגא 11.
צופאהר מיט טראמוואי נומ' 3. אינה.: דיפל. פאטאגר. גוטערמאן.

שניידט אויס דעם קופאן!
דעם קופאן דארף מען פארציינען ביים בעשטעלען
6 פאטאגראפיעס ברוין אויף זייד אהן נור 2.25
אונטערשיד וואס פאר א פאזע 1 אדער 2 פערזאן
און א שפיגעלע מיט זיין אייגענער פאטאגראפיע און דערצו
— איין פאטאגראפיע מיט א שעהן ראהמעל. —

Dr. med.
Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט
און געשלעכטס-קראנקה.,
נעהמט אן פון 8—9.30 פריה
פון 12.30—1.30 נאכמ. און
פון 6 ביז 9 אוונט.
זונטאג פון 9 ביז 1 מיטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 21-245.
פאר אונבעמיטעלטע
לעטשניצע פרייזען.
ראטען בעזונדער ווארטע-זאל

„SANATO“

כירורגיש ווענעריש-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-ווענעריש-
אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד
רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויסזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאמאן
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. סאנטאר

יעדער איינציגער
האט זיך איבערציינט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען א.ז.וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווילצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט
מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

הליינע אנאנסען

פרייז פון אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

Do wynajęcia pokój przy inteligentnej rodzinie. Piotrkowska 56 m. 33 .992

עס איז נויטיג

עס נויטיגט זיך א שדכן ציגעל-גאס 54.
וואלינגג 1. 256

א סטאלע ריכטעווער און א געהילף-ריכטע-
ווער ווערען געברויכט ביים קאמאשען-שטעפער
ש. לעמעל, באזארנא 10. 264

פערשידענעס

אכטונג! איך בעט דעמיעניגען, וועלכער איז מיט
מיר צוזאמען געפארען נעכטן פון סקערניעוויץ נאך
לאדז און האט געזעהען ווי כ'האב איבערגעלאזט
אין וואגאן 3 פעקלעך סחורה, ער זאל מיר צו
וויסען טון געגען בעלוינונג ביי ה. ברויער, לאדז,
קאנסטאנטינער 33. 268

ס'איז פערלוירען געווארען אנ'אינקאסא-קוויט
פון באנק קופיעצקא קרעדיטאווי, זאוואדזקא 11
אויפ'ן נאמען ה. שוויעזשינסקי, זגערזשער 30. דער
קוויט ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. 269

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na imię Berysz Waldman, B. Joselewicza Nr 16. 258

לאקאלען

א דירה, בעשטעהענד פון א געוועלב, א שטוב
מיט א קיך צוזאמען אויף ווייטערס פון זאפארט
איבערצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 286,
ביים ווירט. 249

---

1 גרויס און 1 קליין געוועלב אהן אפטרעטס-
געלד פון זאפארט שוין איבערצוגעבען. ערפאהרען
קאשטשעלנא 3, ביים ווירט פון 10 א זייגער פריה.
131

א צימער פאר 2 יונגעלייט אדער פריילינס
צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביי ווענגער, פיל-
סודסקיעגא 56. 255

א געוועלב מיט צוויי צימערן, צוועלכע
איין צימער מיט א געוועלב, קליין דירה-געלד פון
זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען ביי וויגאדני,
קילינסקיעגא 73. 244

צו פערדינגען א פלאץ אויף קויהלען אדער
ברעטער. — צו ווענדען זיך זגערזשער 90, אין
קויהלען-סקלאד. 257

איבערצוגעבען א בוידעם אין דער האלע, אין
בעסטען פונקט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער
צייטונג אונטער „האלע“. 253

Dr. med. STUPEL

Ordynator Roentgenolog Szpitala Miejskiego

האט בעגיינט די אויפנאהמען אין רענטגענאלאגיע
אין דער לעטאניצע זגערזשער 17 פון 12—6 נאכמ.
זונטאג פון 10—12 מיטאג.
אין ווענערישע קראנקהייטען אין דער היים אויף
מיעלטשארסקיעגא 12 (שקארנא) טעל. 28-118
פון 7—9 אוונט, זונטאג פון 4—6 נאכמ.
אונבעמיטעלטע און ארבייטסלאזע פאראטיגנען און דערהאם
מיטוואך און זונטאג בחנם.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17-183
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינגענע פראצעדוריע פון ומטאליבע ארטאפעדישע
אפעראציעס און: ווקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קונסטליכע
הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט
אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג
מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אוונט.
בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען.

רעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאן 63-137
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
פלעקטריזאציע, אנאליזען, דענטיסטישער קאבינעט.
פון 10. ד. ח. ווערט ווייטער בעגייען זיינע
אויפנאהמען ד"ר וואלינסקי ספעציאליסט
פאר נאז-, האלז- און אויערן-קראנקהייטען
פון 4 ביז 5 א זייגער נאכמיטאג.

Dr. med.
REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אוונט.
זונטאג און יום-טובים פון 9-1 בייטאג.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער רייט 8 שטאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . . 4 .
פאר א מילימעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . . 8 .
ווען דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל.
א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21.